

24. novembra 1991. Birmanke s škofom Metodom Piriham in prelatom dr. A. Starcem.

Foto OSCAR-PAVLOVČIČ

Obisk koprskega škofa msgr. Metoda Piriha od 20. novembra do 5. decembra 1991 je bil za našo versko skupnost važen dogodek. Poleg birmovanja v Buenos Airesu, Bariločah in v Mendози — skupaj 170 birmancev — in srečanj s predstavniki organizirane skupnosti, je obiskal rojake po naših krajevnih središčih, utrdil je našo povezanost s Cerkvijo na Slovenskem.

duhovno

življenje

BUENOS AIRES

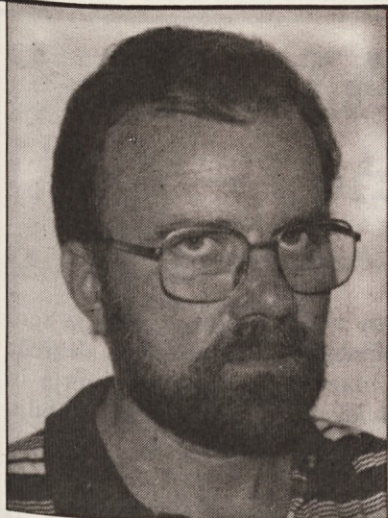
Škof msgr. Metod Pirih z Gallusom po slovesni maši v dvorani Slovenske hiše, med katero je pel zbor, 145 birmancev pa prejelo zakrament sv. birme.

Foto OSCAR-PAVLOVČIČ

Četrtek, 21. novembra 1991 v Našem domu San Justo: Škof Metod Pirih med sanjuškimi rojaki. Kulturnemu delu na odru je sledila slavnostna večerja v dvorani.

Foto MARJAN OVEN

V NOVO DOBO

ANDREJ FINK

Vsak narod ima v svojem življenju primerne trenutke. Ni jih veliko. Pojavljajo se v teku stoletij, včasih celo tisočletij, in se ponujajo v premislek in v izziv ljudem, da izrabijo primeren čas (kairós), prebrodijo zapreke in ustvarijo, kar je takrat treba. Svetopisemsko izraženo, razumeti je treba čas svojega obiskanja. Ta imperativ („Razumeti je treba...“) pa ni lahek, ker ni vsem dovolj otipljivo jasno izklesan pred očmi in ga je navadno šele treba zaznati in nato s težavo izoblikovati. Nekako je kot v osebnem življenju poklic (vocatio). Klicani (vocatus) čuti v sebi neko vabilo, ki izhaja iz globine njegove biti, a še ne ve, ali naj mu sledi ali ne. Vabilu, če je resnično in pristno, je treba dodati zrel odgovor, ki navadno terja čas, kot vsako naravno zorenje. Šele za tem nastopi odločitev, ki se na zunaj izrazi v kategorični obliki, svoj temelj ima pa daleč v globini in zato v prepričanju, da je samo ta in taka odločitev v tistem trenutku za preteklost, sedajost in prihodnost pravilna. Šele takrat se imperativ spremeni v normalno indikativno stanje, stanje nekoga ali nečesa, cigar urejeno bivanje je vsem samo po sebi umevno.

Za Slovence se je tak primeren čas po tisoč dvesto letih pojavil sedaj in razumeli smo ga. Klic je zorel dalj časa, desetletja, in celo stoletje, dokler ni nastopila polnost časov. Pri tej polnosti časov pa naša pravadnina igra odločilno vlogo, saj od tam, iz tiste globine prihajajo izzivi, ki jim doslej še nismo mogli ali znali dati pravega odgovora.

Pri tem pomanjkanju pravega odgovora je bil velike važnosti naš narodni značaj. Dolga stoletja podložništva so ga močno pogojevala. Iz dobe ustoličevanja, ko je slovenski kosez soodločal pri odločanju in sprejetju knezov, torej je bil državnotvoren element, (da ne omenjam še prej Karantanije) in s počasnim izgubljanjem dejanske veljave tega obreda vse do 1414. leta, po katerem je odpadel, se je slovenski značaj spreminjal in spremenil. Od državnega naroda (Karantanija) in preko državnotvornega bivanja (ustoličenja) smo prišli v čisto podložništvo, ko v ničemer nismo odločali, temveč le poslušno ubogali. To nam je skrivilo hrbtenico. Morali smo postati

prilagodljivi. Ohranjali smo sicer svojo kulturo in običaje, toda le zase, ne kot bogat element, ki bogati tudi druge. Živelimo le navznoter. Morda nas je prav to reševalo in rešilo, toda brez zunanje oblike tudi ta bogata vsebina ni imela prave identitete.

Naš narodni značaj se je javljal v trpeči narodni pesmi, ki je bila vedno harmonična, a mila in mehka, predvsem lirčna, z zelo redkimi epskimi izjemami. Pesem je zaživela samo, kadar je bila omenjena „ljubica“, sicer pa je bilo mnogo tarnanja. Z zelo redkimi izjemami se je Slovenec kje uveljavil, če pa se je, je bil vedno Avstrijec ali pozneje Jugoslovčan. Mnogo je bilo med nami tarnanja in pesmi, ki so izražale za narod skoraj brezplodno bolečino. „Oj ta vojaški boben... kadar jaz umrl bom“, „Puobč sem star šele osemnajst let, cesar me hoče k soldatom imet...“ Neprestana bolečina ob zapuščanju doma zaradi vojske ali zaradi boljšega kruha je trgala lirčno notranjost našega človeka, ki prevečkrat ni znal premostiti grenkih trenutkov in jih ukrotiti, temveč so trenutki ugonabliali njega, da je neznan izginjal po vseh kontinentih, strtl in uničen. Največkrat tak konec ni prinesel nobenih sadov in so Slovenci v službi drugim, vojaški ali nevojaški, padali in izginjali vsepovsod brez zanosa, brez najmanjšega občutka, da je njihovo trpljenje narodu kaj služilo. Seveda pa tudi pravih perspektiv ni bilo. Če se v nam bližnjih časih spomnimo samo na Prešerna, ki kot odvetnik in inteligent ni mogel napredovati na domačih tleh, ker je bil zaveden Slovenec, si dovolj jasno naslikamo stanje, ki je vladalo prej. Težko je to izreči, toda ne moremo drugače kot da zaključimo, da smo bili skoraj nič. Kot Slovenci v svetu in med drugimi narodi nismo eksistirali. Ni nas bilo v evidenci premnogih seznamov narodov, in komaj da je bil kaka omemba v enciklopedijah. Zelo težko je biti ponosen na svoj narod ob takih okoliščinah! Ker si komaj kaj, se moraš prilagoditi, predvsem pa čimprej priključiti kakemu drugemu, večjemu in močnejšemu, da še tistega „komaj kaj“ ne izgubiš. Seveda so bile vedno in povsod tudi izjeme, ki so zrastle v raznih okoliščinah in ki so znale negativne momente sprevreči s težavo v pozitivne. Vendar se je to dogajalo bolj na redko.

V zadnjih desetletjih je to bilo za danes živeče Slovence dovolj jasno. V matici so govorili, da so Jugoslovani, ob mejah Italijani ali Avstrijci, če si pa v

NOVO POGLAVJE

slovenske zgodovine

MARKO KREMŽAR

Plebiscit, razglasitev, priznanje. Trije momenti enega samega dogodka, rojstva slovenske državnosti. Pričenja se pisati novo poglavje tisočletne slovenske zgodovine.

Če bi morali izbrati naslov za to zgodovinsko poglavje, bi bilo primerno napisati na prvo stran z velikimi črkami besedo „odgovornost“. Z odločitvijo za svojo državnost je sprejel nase slovenski narod polnost družbene odgovornosti.

Pri tem si moramo biti na jasnem, da izhaja suverenost iz plebiscita, ki je prvi državni akt našega ljudstva v novejši zgodovini. Razglasitev je le uresničevanje ljudske volje in mednarodno priznanje nič več kakor izjava drugih držav, da so pripravljene priznati našo politično polnoletnost. S plebiscitom je vsakdo prevzel nase odgovornost za slovensko državo pred samim seboj, z razglasitvijo smo se zavzeli pred narodnim občestvom, s priznanjem smo odgovorni pred svetom.

Dobili smo priznanje, ker smo že bili država, nismo država, ker so nas drugi priznali. Izkušnja kaže, da lahko sodobna država deluje in živi uspešno in suvereno, četudi je nihče ne prizna, medtem ko ostajajo nekatere priznane države le prazna lupina, zapuščene ob cesti zgodovine kot neporabno in mrtvo ogrodje.

Življenje je v osebi, v družini, v narodu, država pa je tem naravnim enotam in občestvom potrebna opora. Ko smo z državnostjo sprejeli na svoje rame popolno odgovornost za usodo naše narodne skupnosti, je prav, da se večkrat spomnimo, kaj je namen in kaj je sredstvo. Država nam lahko pomaga, da je naše življenje mirnejše, delo uspešnejše, odnosi pravičnejši. Ne more pa država posredovati ali večati življenja, čeravno lahko ustvarja zanj boljše razmere.

Bog daj, da bi z novo odgovornostjo prejeli Slovenci tudi potrebno modrost, da bomo svojo državo hoteli urejati tako, da bo postala prijeten in življenja poln

dom vseh rojakov. Naj v tem skupnem domu ne bi presojali sreče in blaginje le z merili imetja in dohodka marveč predvsem po obilju ter kvaliteti življenja.

RAZMIŠLJANJA OB ZMEDI

MARKO KREMŽAR

*Nikdar ne vemo, katera
misel je lahko pričetek niti,
ki nas bo privedla
iz zmede in teme — do Luči.*

●
*Čeprav segajo na različna
področja
družbenega življenja,
so Kultura, Gospodarstvo in
Politika,
Znanost in Vera
veje istega drevesa,
ki poganja
iz korenin človekove narave
ter rojeva sadove
v srcih posameznih oseb.*

zdomstvu in v svetu dejal, da si Slovenec, nihče ni vedel, kaj je to. Še enkrat, težko je bilo biti Slovenec do včeraj!

Kaj pa danes in jutri? Kar na lepem, v nekaj letih, mesecih in tednih smo Slovenci iz skoraj nič postali subjekt v mednarodnem življenju. Kar na lepem smo postali upoštevanja vreden dejavnik. Kar na lepem so nas začeli spoštovati, ker smo z zanosom, s pravo zavednostjo in tudi uspešno branili svojo zemljo. Kar na lepem smo s skorajšnjim priznanjem postali enakovreden partner v Organizaciji združenih narodov.

Ali bomo sedaj še tarnali? Ali bomo še vedno z vase zaprto bolečino trpeli ob vsakem Slovencu, ki odide v svet, namesto da bi ga bodrili in mu pomagali, da on tujino premaga, ne tujina njega? Ali bomo še vedno govorili, da smo majhni in da sami ničesar ne zmoremo, namesto da bi si bistrili um v podjetnosti, da

nadoknadimo z iznajdljivostjo svoje objektivne pomanjkljivosti? Ali bomo še vedno mislili, da nam morajo priti drugi na pomoč, če bi nam pretila nevarnost, in ne prijeli najprej sami za primerna obrambna sredstva pred napadalcem? Lahko bi se spraševali še in še...

Odgovor si pa mora dati vsak pred seboj in moramo ga dati tudi skupno kot narod. Doživeli smo svoj kairós, svoj pravi trenutek. S tem smo stopili v novo dobo. Sedaj imamo svoje ime in svoje mesto v svetu. Sedaj je napočil trenutek, da se zavemo sami sebe in da odgovorno stopimo na pot, ki smo si jo načrtali, ko smo sledili klicu iz naše pradaavninske notranjosti. Za slovensko prihodnost je vsak Slovenec, naj bo še tako skromen, važen, če zna biti pokončen in samozavesten v svojem slovenstvu, ki se je iz trpljenja v školjki izvil in spremenilo v biser, ki bogati vse človeštvo. ●

KJE JE KAJ

V novo dobo - Andrej Fink	33
Novo poglavje slovenske zgodovine - Marko Kremžar	34
Razmišljanja ob zmedu - Marko Kremžar	34
O „pravici splava“ v novi slovenski ustavi - Lojze Kukovica, DJ	36
Otrok - Janez Menart	37
Misli	37
Mariborski škof Kramberger na škofovski sinodi	38
Glavni svetniki v februarju	39
Kaj je Nova zaveza - France Rozman	40
Svečnica - Zdenka Serajnik	40
Pogled na vsakdanjost - A. Quarracino - M. K.	41
O molitvi - po Janku Koncilja, DJ	42
Ljubezen do sebe - Štefan Steiner	44
Slovo - Karel Mauser	44
Vera in spoved - Štefan Steiner	45
Koncil nam govori	47
Kakšna zakonca sva? - Vital Vider	49
Mladim na pot - Vital Vider	50
Odpusti mi, Nataša! - Sergej Kurdakov	51
„Partizan nekoliko drugače“ - P. Lojze Kukovica, DJ	54
Devet let v rdečem raju - Vera Remec Debeljakova	56
Šel sem brate iskat - Ivan Korošec	58
Nova knjiga: Stalinistična revolucija na Slovenskem - Alojzij Geržinič	59
Slovenske sobotne šole v Argentini	60
Krsti, poroke in smrti - Matevžu Potočniku v spomin - Stane Snoj	62
Iz naše kronike	63
Uvoženo iz Slovenije	64
Malo za šalo	64
Naši umetniki - Slikar Tone Kržišnik	PL

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES

LJUBLJANA, 27. junija 1991. Trenutki pred začetkom zasedanja Svetovnega slovenskega kongresa v Cankarjevem domu. Ob ministru dr. Janezu Dularju ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar.

Prof. Tine Vivod v pomenku z Ivanom Omanom pred začetkom zasedanja. Ob Vivodu, na desni, Milan Kučan, ob njem Spomenka Hribar.

Cankarjev dom, 27. junija 1991. Prof. Tine Vivod, predsednik Zedinjene Slovenije in predstavnik argentinske konference, predseduje prvemu slavnostnemu zasedanju Svetovnega slovenskega kongresa.

O »PRAVICI SPLAVA« v novi slovenski ustavi

LOJZE KUKOVICA, DJ

Nova slovenska država si daje novo ustavo. Ni države v modernem pomenu besede, ki ne bi imela nekih osnovnih zakonov, ki naj svojim državljanom in svetu povedo, kakšna je narava nove države, kakšne so osnovne pravice in dolžnosti državljanov.

Nekatere skupine v Sloveniji se potegujejo, da bi se v novo ustavo včlenila tudi „pravica do splava“. Na drugi strani pa se oglašajo institucije in posamezniki, zlasti iz katoliškega tabora, čeprav še zdaleč ne samo iz njega, ki se odločno zoperstavljajo temu predlogu. Naj tudi naša revija pove nekaj k temu vprašanju, čeprav je seveda naše načelno stališče že od zmeraj jasno.

1. *Najosnovejša pravica*, ki mora biti zagotovljena vsem državljanom Slovenije, je pravica do življenja. To pravico morajo priznati logično vsi tisti, ki verujejo v osebnega Boga, stvarnika in gospoda človeškega življenja. Vendar ne samo ti, temveč tudi vsi tisti, ki se zavzemajo za uveljavljanje kakršnekoli druge človeške pravice. Kajti pravica do življenja je temelj in predpogoj vseh drugih pravic. Če človeku ni zagotovljena ta pravica, je vsako govorjenje o drugih človekovih pravicah prazno frazarjenje. Kako naj napr. imam pravico do ustanovitve družine in zakona, do svobodne izbire poklica in dela, do iskanja resnice itd., če mi ni predhodno pravno zagotovljena pravica do obstoja, do življenja? Če nimam pravice do življenja, se zamajajo vse druge moje pravice.

2. Danes je znanstveno neizpodbitno ugotovljeno, da je pod materinim srcem zaživel bitje od vsega početka *novi človek*, da v materi spočeto bitje *ni del njenega telesa*. Živi v materinem telesu, a ni del njenega telesa. In kot novo človeško bitje je zato tudi nosilec vseh pravic, ki gredo človeku kot človeku, torej predvsem nosilec pravice do življenja. Te pravice ni dobil od matere in očeta, temveč jo poseduje neodvisno od njiju. Dolžnost staršev je, da mu to pravico branita; in

če onadva tega ne storita, mora država subsidiarno poseči vmes. Sklicevanje torej na neke domnevne pravice matere do njenega telesa je popolnoma neumestno, kajti otrok pod njenim srcem ni del njenega telesa. Je v njej, a ni del nje.

3. Zagovarjati pravico do splava z dokazom, češ da je mati lastnica svojega telesa, bi bilo podobno, kot če bi kdo povabil nekoga v svojo hišo, potem pa mu izjavil, da je s tem izročil svoje življenje na milost in nemilost svojega gostitelja, češ, dokler si v naši hiši, mi odločamo o tvojem življenju. Dokler si v hiši, katere lastniki smo mi, si izgubil celo pravico do življenja. Ko

jo boš zapustil, boš znova sam odločal o svojem življenju. Smešno dokazovanje! V resnici, toda ali ni prav takšno dokazovanje tistih, ki zahtevajo zase pravico do splava? Ženska je svobodno sprejela v dom svojega telesa gosta — svojega otroka — in s tem naj bi si pridobila pravico nad njegovim življenjem in nad njegovo smrtjo?

4. Ne moremo se ubraniti vtisa, da so med glavnimi pospeševalci „pravice do splava“ tisti, ki so v zadnjih desetletjih tako v teoriji kot zlasti v praksi zgovorno dokazali, kako pojmujejo „pravico do življenja“, kajti za to pravico končno gre. Oni so delili to pravico po svojih merilih, kogar so pač smatrali za vrednega, da živi. Drugim pa so jo načrtno odrekli. Množični pokoli, nešteta skupna grobišča nedolžno pobitih ljudi bodo ostali neizbrisni dokaz, kam privede prezir najbolj osnovne pravice vsakega človeškega bitja — pravice do življenja.

4 mesece, 1 teden, 20 cm dolžine

Otrok

JANEZ MENART

*V blisku ljubezni neviden,
stopil je v vežo življenja,
naelektren od hotenja,
da se razraste v ženi
v kožo in kost in tkivo,
da bi kdaj v šolski klopi
sklanjal, nerazrešljivo
tisočkrat zapleteni
„jaz, mene, meni...“*

*Kakor titanček zariva
v sluznico miligrame
in drgeta skozi tkiva:*

Mamica, misli name!

*Mislim, saj mislim nate,
mislim ponoči, ko sanje
v dar mi nesó stanovanje,
mislim pri trezni zavesti,
ko mi vsakdanja bodočnost
v slehernem hipu priganja:*

*Liter črnega vina,
vejica rožmarina,
trikrat dnevno po dva kinina.*

*Mamica, kaj te ni sram!
Vendar, če tiraš me v smrt,
vedi: kot klop sem zažrt,
jaz se ne dam!*

*Kaj si želiš v svet nadlog,
dete neumno! Tu zunaj
čaka začaran te krog:
misli! in čuti! in dvomi!
ljubi! sovraži! računaj!
in trepetaj pred atomi!
Dete, dokler te še ni,
pametno, mirno umri!*

*Liter črnega vina,
vejica rožmarina,
trikrat dnevno po dva kinina.*

*Ampak jaz nočem, jaz nočem,
nočem umreti!
Hočem, stotisočkrat hočem
živeti!*

*Dete, le kaj bi hodilo na svet?
Glej, milijarde teh daljnih zvezd,*

*dete prišlo bi samo umret,
smrt je strahoten, brezumen cilj,
ki ga pozna zavest.
Dete, dokler te še ni,
pametno, mirno umri!*

*Mamica, kaj tu stojiš
in kot v zasmeh ljubezni
gledaš ta zlato stekleni napis:
SPECIALIST ZA ŽENSKÉ
BOLEZNI.*

*Mamica, ko me razžre
gumijasti vonj rokavice,
v gnoj brez sledu se utopim.*

*Mamica, jaz se bojim
britvastega robu
hladne ponikljane žlice.
Kaj se ti ne?*

*Mamica, pojdi naprej!
Glej,
dvoje ročic že imam,
dvoje nožic že imam,
prstkov deset in še enkrat deset,
ritko in glavico tudi,
srčeca drobni trepet
kmalu te v sreči začudi,
potlej se odebelim,
laske dobim,
v gozdu že čakajo ptički
in v trgovini igračke,
čakajo račke in psički,
dude in prve hlačke,
pojdi, le pojdi od tod,
glej, saj gre noga sama,
glej, saj to težko pot
kmalu konča moj
ma-ma!*

*Sredi vseмирskih cest,
sredi nemirnih mest,
sredi želj in skrbi
čudež zori.*

*Skoz medenico,
kot skoz slavolok,
stopil bo v družbo veselih otrok
in dobrih in slabih
ljudi.*

Misli

Evropa se je danes zelo oddaljila od Boga, zato so morale priti nad njo raznovrstne preizkušnje. Jasno je — Bog nam pri tem ne jemlje svobodne volje. Kdor hoče, te preizkušnje izkoristi v svoje dobro, kdor pa noče, ga vodijo v pogubo. Vsakemu se godi tako, kakor sam hoče (sv. Maksimilijan Kolbe).

Bog ni dal enemu človeku vsega, ampak vsem vse (slovenski pregovor).

Ko govorimo o Bogu, moramo spremeniti svoje običajne predstave. Prvi predmet božje pozornosti in božjega pogleda je vsak človek tu doli, vsaka človeška oseba, vsaka neumrljiva duša (kardinal Leon-Joseph Suenens).

Svetost ni nekaj manj človeškega, ampak je nekaj še bolj človeškega. To pa vključuje tudi večjo sposobnost za trpljenje, razumevanje in simpatijo, prav tako pa tudi za humor, za veselje, za cenitev dobrega in lepega v življenju (Thomas Merton).

Neobčutljiv sem tako za hvalo kot za grajo; če me hvalijo, pravijo, kakšen bi moral biti, če me grajajo, povejo, kakšen sem (sv. Janez Bosco).

Mi smo odgovorni za naš čas. Mi smo odgovorni pred našo krščansko vestjo. Odgovorni smo pred Kristusom, pred Cerkvijo, pred zgodovino (papež Pavel VI.).

Ako človek ne more biti lep in bogat, kakor bi rad, lahko je dober in pošten (slovenski pregovor).

Naj bodo dobri in pošteni ljudje še tako brez moči, je samo zaradi njih življenje vredno življenja (Albert Einstein).

Mariborski škof Kramberger na škofovski sinodi v Rimu

...Kljub koncilski pomladi mnogi, predvsem mladi, zapuščajo Cerkev, se obračajo od nje in se odločajo „za Kristusa brez Cerkve“.

Od 28. novembra do 14. decembra je bila v Rimu škofovska sinoda. Nad 130 škofov je razpravljalo o novem položaju Cerkve po koncu komunizma in o možnosti nove evangelizacije „stare celine“. Po padcu Cerkvi in veri sovražnih ideologij v vzhodni in srednji Evropi se Cerkvi odpirajo nove možnosti, hkrati pa je tudi pred težkimi nalogami.

Glavni tajnik škofovske sinode v Evropi, nadškof Jan P. Schotte, je na tiskovni konferenci pred začetkom sinode opozoril na nevarnosti, ki se porajajo ob iskanju nove podobe Evrope. Ogrožajo jo porabniške, liberalistične in nihilistične ideologije. Nove nevarnosti zanjo pa pomenijo novi nacionalizmi, ogrožanje še nerojenih življenj in ostarelih ljudi (splav in evtanazija) in vedno nove nevarnosti, ki razbijajo družino.

Slovenske škofove je na sinodi zastopal mariborski škof dr. Franc Kramberger, od laikov pa je bil povabljen pisatelj dr. Alojzij Rebula. Škof Kramberger je na sinodi 30. novembra takole razmišljal:

Moj prispevek zadeva 42. in 43. člen predloženega predsinodalnega dokumenta (Summarium) — o identiteti Cerkve v Evropi.

Nismo v apostolskem času, smo pa v času apostolskega delovanja. Kakor apostoli in prvi kristjani pred skoraj 2000 leti moramo tudi mi spoznati znamenja svojega časa, govorico in delovanje Svetega Duha sedaj in med nami.

Od 2. vatikanskega cerkvenega zbora je minilo dobrih 25 let. V tem času naj bi koncil prešel v življenje. Čeprav se ni zaživel v celoti, se je obraz Cerkve v marsičem spremenil. Med božjim ljudstvom je živa zavest, da je Cerkev občestvo, ki se najbolj uresničuje pri lomljenju kruha ali pri

sveti liturgiji, tudi je navzoča zavest o splošnem duhovništvu, dostojanstvu laikov in o božjih darovih ali karizmah. Božja beseda globlje in bolj živo prebiva med božjim ljudstvom. Sveti Duh ni več »neznani Bog«, o katerem se je govorilo enkrat v letu. V ospredje stopajo molitvena občestva, duhovna žarišča...

Kljub koncilski pomladi in tolikim pozitivnim premikom mnogi, predvsem mladi, zapuščajo Cerkev, se obračajo od nje in se odločajo »za Kristusa brez Cerkve«. Postali so si načelo: Kristus — DA, Cerkev — NE! Prepričani so, da znotraj Cerkve ni vse v redu ali da ni celo nič v redu, zunaj nje pa kakor da je vse dobro. Zahtevajo pristno evangeljsko krščanstvo, a njihovi smerniki so naravnani proč od Cerkve. Želijo božjo besedo, a brez cerkvenega učiteljstva. Zastopajo mišljenje: če hoče Cerkev imeti še kako besedo ali vlogo, naj dela za mir, pravičnost, poštenost, za razorožitev; naj pomaga lačnim in revnim; naj pomaga razreševati socialna in ekonomska vprašanja. Da, tudi to je potrebno, toda take zahteve so za Cerkev velika skušnjava. Po tem mišljenju bi morala Cerkev zamenjati vrednote. Namesto božjih, verskih in moralnih bi morala oznanjati človeške, socialne, ekonomske, politične vrednote. Ne bi smela govoriti o božjem kraljestvu, marveč samo o človeškem. Njen cilj naj bi bil samo humanizem; ta pa v svoji skrajnosti pravi, da je človek lahko kristjan, četudi Cerkve ne sprejme.

Koncil je nasproti takemu mišljenju močno poudaril, da poslanstvo Cerkve ni najprej socialno, ekonomsko, politično, marveč versko, duhovno, moralno. Cerkev mora nadaljevati Kristusovo delo, oznanjati in uresničiti božje kraljestvo med narodi, ves svet usmeriti h Kristusu, čas prekvasiti z duhom evangelija, razodovati skrivnosti Boga, ki je edini smisel in končni cilj človekovega bivanja. Cerkev (krščanstvo) mora pričati za božjo transcendenco, za

prvenstvo Boga v svetu, za božje kraljestvo, molitev, posmrtno življenje, vstajenje...

Danes smo priče velikih sprememb, političnih prevratov, mešanja narodov, rušenja tradicije, nastajanja novih držav, vdora novih kultur in verstev v Evropo, priče tudi velikega strahu: človek se boji človeka, narodi trepetajo pred narodi. In v tem procesu kristalizacije Evrope ima Cerkev vlogo nespremenljive duše. Kar je duša za telo, je Cerkev (krščanstvo) za svet.

ALOJZ REBULA NA SINODI

V Sloveniji je krščanstvo živelo kot v času katakomb. Po petdesetih letih takšnega načina življenja drža slovenskega katoličana ni triumfalizem. Njihovo izkustvo bi lahko povzeli kot ozaveščenost o veličini krščanstva: lik Jezusa je nekaj edinstvenega.

Morda današnja katoliška kultura precenjuje važnost organizacije, teologije, liturgije in literature na škodo vrednote svetosti, ki ostaja še zmerom najzgovornejši izraz življenjske sile evangelija. Če bo katoličan bolj poudarjal svetost, bo s tem dal tudi več zagona viru svoje vere, evangelizaciji. Krščanstvo je v bistvu eshatologija, nauk o poslednjih rečeh. Gre navsezadnje za poživetev vere v vstajenje. Zdi se, da je v današnjem kristjanu premalo občutljivosti in zavzetosti za družbena vprašanja, kar pa je morda posledica nezadostnega smisla za poslednje reči, za posmrtno življenje in posmrtno usodo.

»Kristus — da, Cerkev — ne«, je geslo izobražencev. Zvestoba Cerkvi ima svojo korenino v krščanski skrivnosti križa, na kar pa je moderna misel alergična. Vseeno pa gre za skrivnost, ki jo je treba živeti v vsej njeni svežini v sodobnem času, ko se svet tako žene zlasti za uspešnost.

»Jaz sem pot, resnica in življenje«: Kristus sam odkriva nalogo, ki jo mora uresničevati vsak kristjan in še posebej krščanski izobraženec.

Glavni svetniki v februarju

2. februar: Jezusovo darovanje ali svečnica

40. dan po Jezusovem rojstvu sta ga Marija in Jožef darovala v templju. Tedaj je starček Simeon napovedal, da bo Jezus luč v razsvetljenje poganov. Na te Simeonove besede se naslanja bogoslužni običaj blagoslavljanja sveč, ki ima ta-le smisel:

Jezus je prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na ta svet. Kakor prižgane sveče preganjajo nočne temine, tako naj bodo tudi naša srca razsvetljena z nevidnim ognjem, to je, z lučjo Svetega Duha, in brez sleherne grešne slepote, da bomo mogli gledati z očiščenim duhovnim očesom, kar je Bogu všeč in našemu zveličanju v korist, ter da bomo po temnih nevarnostih tega sveta zaslužili priti k neminljivi svetlobi.

3. februar: Sv. Blaž, škof in mučenec

Sv. Blaž je bil škof v Sebasti v Armeniji (legenda pravi, da je bil najprej zdravnik). Umrl je v 4. stoletju mučeniške smrti. V srednjem veku se je njegovo češčenje razširilo po vseh krščanskih deželah in ga imamo za priprošnjika posebno zoper bolezni grla.

5. februar: Sv. Agata, devica in mučenka

Sv. Agata (+ 251), doma iz Katanije na Siciliji, je med preganjanjem kristjanov v času rimskega cesarja Decija, nekega 5. februarja, verjetno leta 251, pretrpela mučeniško smrt za Kristusa. Češčenje tega krščanskega dekleta se je razširilo po vsej Cerkvi.

6. februar: Sv. Pavel Miki, duhovnik, in tovariši, mučenci

Sv. Pavel Miki (1564/66 - 1597), japonski jezuit, je s 25 kristjani pretrpel smrt na križu 5. februarja 1597 v mestu Nagasaki na Japonskem, kamor je 50 let prej ponesel krščansko vero sv. Frančišek Ksaver.

10. februar: S. Sholastika, devica

Sv. Sholastika (ok. 480-547) je bila rodna sestra sv. Benedikta, očeta zahodnega menišтва. Vodila je ženski samostan ob vznožju Monte Cassina v Italiji, kjer je umrla 10. februarja 547.

11. februar: Lurska Mati božja

Leta 1907 je papež sv. Pij X. vpeljal v bogoslužje spominski dan na prikazovanja Matere božje v Lurdu na Francoskem. V tem kraju pod Pirineji se je od 11. februarja do 16. julija leta 1858 Marija osemnajstkrat prikazala pastirici Bernardki Soubirous.

14. februar: Sv. Valentin, duhovnik in mučenec

Sv. Valentin je eden izmed mučencev rimske Cerkve, ki so mu kmalu po zmagi krščanstva postavili v Rimu spominsko cerkev. Legenda postavlja njegovo mučeništvo v dobo cesarja Klavdija leta 269.

14. februar: Sv. Ciril in Metod, slovanska apostola

Sv. brata Ciril (ok. 826-869) in Metod (ok. 812-885) nista prva širila med našim ljudstvom Kristusov nauk, pač pa sta ga tako oznanjala, da sta po letu 863 zanj pridobila vse in postavila temelje slovanski krščanski kulturi. Uvedla sta slovanski jezik v bogoslužje in dala našemu ljudstvu knjige v domačem jeziku, kar je potrdil papež Hadrijan II. Učeni sveti Ciril je sicer v Rimu umrl 14. februarja 869, sveti Metod pa je postal panonski škof. Njegovo delo je podpiral panonski knez Kocelj, umrl pa je 6. aprila 885. Izven Slovenije je njun obvezni god 14. februarja, v Sloveniji pa je njun slovesni praznik 5. julija.

17. februar: Svetih sedem ustanoviteljev reda servitov

V času bojov med italijanskimi mesti, v 13. stoletju, je sedem plemičev pri Firencah ustanovilo bratovščino Marijinih služabnikov, se posvetilo molitvi in zunanjim delom usmiljenja v službi ubogih.

21. februar: Sv. Peter Damiani, škof in cerkveni učitelj

Sv. Peter Damiani (1007-1072) iz Ravenne v Italiji je služil Bogu kot menih samotar, pozneje pa kot ožji papežev sodelavec, ostijski škof in kardinal. S spisi in spokornimi pridigami je veliko storil za verski in nramni dvig Cerkve v prehodni dobi 11. stoletja.

22. februar: Sedež apostola Petra

V preteklih časih so se kristjani posebej spominjali delovanja sv. Petra v Antiohiji, posebej pa njegovega prihoda v Rim, kjer je bil zadnji sedež njegovega delovanja. Praznik sedeža sv. Petra nas spominja, da je Kristus sezidal svojo Cerkev na Petru, Skali, in ga postavil za vrhovnega pastirja svoje črede.

23. februar: Sv. Polikarp, škof in mučenec

Sv. Polikarp (+ 155) je bil učenec apostola Janeza in učitelj sv. Ireneja ter deloval kot škof v Smirni v Mali Aziji. Popis njegovega mučeništva (23. februarja 155) je prvo in najstarejše izvirno poročilo o smrti nekega mučenca.

14

14

KAJ JE Nova zaveza?

- Nastalo je čisto novo razmerje med Bogom in ljudmi.
- Nov odrešenjski red, ki je nastopil z Jezusovo smrtjo in vstajenjem.

FRANCE ROZMAN

Verski zavesti izvoljenega naroda je imel osrednjo vlogo pojem zaveze. Vsak se je močno zavedal, da je član naroda, s katerim je Bog sklenil zavezo. Bog je v zgodovini sklenil zavezo z očaki, z Noetom (1 Mz 9. 9-17), z Abrahamom (1 Mz 15, 18-21; 17, 2.9-14), najbolj svečano pa je sklenil zavezo pod Sinajem (2 Mz 24, 3-8). To je bil višek starozavezne odrešenjske zgodovine. Takrat se je ljudstvo prerodilo v »kraljestvo duhovnikov in svet narod« (2 Mz 19, 6). Postalo je »posebna božja lastnina izmed narodov« (2 Mz 19, 5) in obljubilo, »da bo pokorno spolnjevalo vse, kar je zapovedal Gospod« (2 Mz 24, 3.7). Sedaj je imelo Boga na svoji strani, zato se je zdelo nepremagljivo. Zaveza z Bogom je tako prešinjala njihovo zavest, da so se prav po tem ločili od drugih narodov; imenovali so se kar »ljudstvo zaveze«.

Človek pa je slab. Kljub trdni odločenosti in dobri volji večkrat odpove. Tako je tudi judovsko ljudstvo odstopalo od zaveze. Prelamljalo je zapovedi, ki jih je Bog dal na Sinaju, se spogledovalo s tujimi bogovi in hudo grešilo. Zoper to so dvigali glas preroki in spodbujali k spolnjevanju zaveze, hkrati pa napovedovali dobo, ko bo Bog sklenil z njimi novo zavezo, drugačno kot pod Sinajem. »Dal jim bo novo srce. Odstranil

bo kamnito srce in dal meseno srce« (Ezk 36, 26). »Svojega duha jim bo vdihnil v njihovo notranjost, da se bodo držali njegovih zapovedi in jih spolnjevali« (Ezk 36, 27). »Pokropil jih bo s čisto vodo, da bodo oprani vseh nečistosti« (Ezk 36, 24) in bo sklenil z njimi novo zavezo (prim. Jer 31, 31).

Te napovedi je uresničil Jezus. Svoje odrešenjsko delo je imenoval nova zaveza. Pri zadnji večerji je nad kelihom dejal: »Ta kelih je nova zaveza v moji krvi« (Lk 22, 20). Na veliki petek je te besede uresničil. S krvjo, ki jo je prelil na križu, je zapečatil novo zavezo med Bogom in ljudmi. Ta je izmila človeški greh in nas notranje združila z Bogom. Nastalo je čisto novo razmerje med Bogom in ljudmi, drugačno kot je bilo v stari zavezi. S Kristusovo smrtjo na križu je bil uničen greh in ljudem omogočen »dostop k Bogu« (prim. Rim 5, 2). Jezus je z odrešenjem zaslužil milost, ki človeka notranje posvečuje in mu zagotavlja zveličanje. Če so bili v stari zavezi ljudje povezani z Bogom samo, kolikor so bili člani naroda, s katerim je Bog sklenil zavezo, smo v novi zavezi z njim tako notranje povezani, da Bog sam po milosti živi v nas. »Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni« (Gal 2, 20), je dejal za to novo stanje apostol Pavel. »Postava je bila namreč dana po Mejsesu, milost in resnica pa je prišla po Jezusu Kristusu« (Jn 1, 17).

Nova zaveza je torej nov odrešenjski red, ki je nastopil z Jezusovo smrtjo in vstajenjem. Zdaj smo spravljani z Bogom, tako da »se ne le imenujemo, ampak smo božji otroci« (1 Jn 3, 1), »če pa otroci, pa tudi dediči pri Bogu« (Rim 8, 17). To je prvi pomen nove zaveze.

Začela se je torej nova ali poslednja (eshatološka) doba odrešenjske zgodovine, ki bo trajala do Jezusovega ponovnega prihoda na svet. Ta časovni razpon je drugi pomen nove zaveze. Mi torej živimo v novi zavezi.

Jezus nas je odrešil brez nas, ne bo nas pa zveličal brez nas. Zato moramo z milostjo, ki nam jo je zaslužil na križu, sodelovati, če hočemo zasesti prostor, ki nam ga je pripravil pri Očetu (prim. Jn 14, 2-3a). O tem pa govori zbirka 27 knjig, ki ji pravimo s skupnim imenom Nova zaveza. To je tretji pomen tega izraza.

V tej zbirki knjig so na prvem mestu štirje evangeliji: Matejev, Markov, Lukov in Janezov. Prve tri imenujemo zaradi velike vsebinske, oblikovne in jezikovne sličnosti pregledni ali sinoptični evangeliji, Janezovega pa duhovni ali pnevmatični. Ker so evangeliji Jezusove besede, je z njimi razodetje doseglo višek. kakor se je Bog v Jezusu najbolj popolnoma razodel, tako nam je v evangelijih »spregovoril po svojem Sinu« (Heb 1, 2). Jezus je mogel najbolj popolno razodeti Boga, ker sam »biva v Očetovem naročju« (Jn 1, 18). Zato se nad njegov nauk človeški duh ne bo nikdar povzpел. »Naj duhovna kultura še tako napreduje, naj znanosti zrastejo v višino ali porastejo v globino, naj se

Svečnica

ZDENKA SERAJNIK

*Bogù odpri, svetišče se srca,
naš Kralj prihaja, naš Odrešenik,
postal za rod človeški je srednik,
da z ognjem milosti nas reši zla.*

*Deviška Mati nosi ga v rokàh,
Njegà, ki sam svetosti je glasnik,
vstajenja ali padca je mejnik,
po Njem bodočnost naša se ravna.*

*Daruj, daruj se, božji Sin, za nas,
kot plamen čist razsvetli nam temò,
prižgi še naša srca za daritev,*

*da naša uresniči se molitev,
zveličanje uzrlo bo oko,
ko hrepenenja se dopolni čas.*

človeški duh še tako razširi, preko višine in duhovne kulture, ki sije in se blešči iz evangelijev, ne bo nikdar prišel» (J. W. Goethe) Jezusove besede so »duh in življenje« (Jn 6, 63). Kdor jih sprejema, »ne bo taval v temi, temveč bo imel luč življenja« (Jn 8, 12).

Za evangeliji so v zbirki novozaveznih knjig Apostolska dela, prva zgodovina Cerkve. Za njimi je zbirka Pavlovih pism. Delimo jih v štiri velika pisma: Rimljanom, Prvo Korinčanom, Drugo Korinčanom, Galačanom; štiri pisma iz jetništva: Filipljanom, Kološanom, Efežanom, Filemonu; tri pastirska pisma (pastoralna) pisma: Prvo Timoteju, Drugo Timoteju in pismo Titu; zunaj teh skupin pa sta Prvo in Drugo pismo Tesaloničanom in pismo Hebrejcem. Za Pavlovimi pismi je sedem »katoliških« pism: Jakobovo, Prvo Petrovo, Drugo Petrovo, Prvo Janezovo, Drugo Janezovo, Tretje Janezovo in Judovo. Na zadnjem mestu pa je edina preroška knjiga nove zaveze Razodetje (Apokalipsa), ki ji pravimo tudi »evangelij poveljčanega Kristusa«.

Nekateri razvrščajo novozavezne knjige po času nastanka in stavijo na prvo mesto Prvo pismo Tesaloničanom, ki je nastalo l. 51, mi pa se držimo razvrstitve, ki jo je nazadnje določil tridentinski cerkveni zbor (1546), ki upošteva pomembnost svetih knjig (EB 59).

Pogled na vsakdanjost

(prosto po: A. Quarracino, Notas sobre realidad)

MARKO KREMŽAR

MASONSTVO MED NAMI

Masonske lože je v prejšnjih stoletjih Cerkev večkrat obsodila. V zadnjih desetletjih pa so se odnosi med masoni in kristjani na videz umirili. Ob nevarnosti komunizma je prevladovalo mnenje, da je masonerija stvar preteklosti.

Katoliškemu opazovalcu mednarodne stvarnosti bo kmalu jasno, da ni tako. Masonsko združenje, ki so ga v svojem pismu februarja leta 1959 argentinski škofje imenovali »hudičevo zaroto« (conjuración satánica), ni odstopilo od svojih prvotnih načrtov. V cerkvenem Zakoniku, ki je veljal do leta 1983, je bilo članstvo v masonski loži kaznovano z izobčenjem.

Čeprav novi zakonik masonov ne omenja, se cerkveno stališče do te organizacije ni spremenilo. Kongregacija za čistost nauka je pojasnila, »da so njihove ideje neskladne z naukom Cerkve«. Zato so vsi, ki so včlanjeni v masonskih organizacijah, v stanju smrtnega greha in ne smejo prejeti svete Evharistije. (26. 11. 1983).

Treba je upoštevati, da je v svetu, ki poudarja individualistično svobodo od struktur in ideologij, masonerija prav tista sila, ki skuša z infiltracijo v svet politike, kulture in financ, s svojo nevidno strukturo obvladovati svet. To dela v imenu humanizma, katerega skuša »oprostiti« vsake transcendence in religiozne duhovnosti.

Res je, da so anglosaksonske lože manj sovražne katoliški Cerkvi, kakor latinske, ki izhajajo iz pariške lože »Veliki orient«. Vendar temelje vse na brezbožnem humanizmu, to je na prepričanju, da je človek po naravi dober in tako zadostuje sam sebi za dosego smisla.

Ideja o dobrem človeku, ki se more dvigniti do humanistične popolnosti z lastno močjo, je vabljava za lahkovrne kristjane, pa tudi za take, ki bi želeli biti dobri ljudje, brez božje pomoči in ki so izgubili nadnaravno vero. Ker je kaj takega nemogoče, masonski bratje zaupajo v praksi bolj manipulaciji političnih in kulturnih silnic s pomočjo skrite sile in denarja. Teorija o dobrem človeku je le sredstvo za varanje javnega mnenja.

Sreda, 20. novembra 1991. Na dan svojega prihoda v Argentino, pri večerni maši, je škof Metod Pirih blagoslovil dokončni grob msgr. Antona Oreharja v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši.

Foto ANDREJ REZELJ

O MOLITVI

Prirejeno po JANKU KONCILJA, DJ

- *Slavilno in zahvalno molitev bomo nadaljevali v večnosti. Prosilne molitve tam po vesoljni sodbi ne bo.*

SLAVILNA MOLITEV

Slavilna molitev ima namen, v polni meri priznavati Bogu njegove čudovite lastnosti. Slavi, časti, hvali, povečuje Boga zaradi tega. Molimo Boga, to je: priznavamo popolno odvisnost od Njega, priznavamo, da je Bog po svojem bistvu neizmerno popoln in povsem blažen v sebi. V slavilni molitvi občudujemo, kako veličasten je Bog. Večen je: nima ne začetka ne konca bivanja; vseveden je: vidi tudi skrite misli duha in čustva srca; neizmeren je: povsod navzoč, v nebesih, na zemlji, na vseh krajih; vsemogočen je: vse premore, samo hudobije ne: svet je: brez vsakega greha; usmiljen je: rad odpušča, če se

kesamo; dober je: v svoji brezmejni dobroti, moči in modrosti vse ustvarja, ohranja in v previdnosti vodi. Dobrote, ki jih uživamo, prihajajo od njega; ponižne in zaupne prošnje dobrohotno uslišuje. Čujmo, kako psalmist občuduje božjo vsemogočnost, modrost in dobrohotnost do človeka: „Ko gledam nebo, mesec in zvezde, ki si jih ustvaril, mislim: kaj je človek, da se ga spominjaš. Ustvaril si ga skoraj kakor angela, s slavo in častjo si ga ovenčal. Dal si mu oblast nad svojimi deli; vse si mu podvrget: ovce, govedo in divje živali“ (Ps 18).

Sveto pismo Stare in Nove zaveze je polno slavilne molitve. Navedimo

samo nekaj njih. Mladenci v ognjeni peči so kakor iz enih ust slavili Boga: „Slavite, Gospoda, vsa Gospodova dela, hvalite in povečujte ga na veke“ (Dan 3, 57...). V Novi zavezi poznamo Marijin slavospev: „Moja duša povečuje Gospoda, moje srce se raduje v Bogu, mojem zveličarju...“ (Lk 1, 46). Zaharijev slavospev: „Hvaljen, Gospod, Bog naših očetov, obiskal je svoje ljudstvo in nas odrešil...“ (Lk 10, 21...). Pavlov slavospev: „Blagoslovljen Bog in Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki nas je iz nebes v Kristusu blagoslovil z vsakršnim duhovnim blagoslovom...“ (Ef 1, 3). Cerkev slavi Boga, ko duhovniki v imenu vsega krščanskega občestva slavijo Boga v dnevni hvalnicah in večernicah. Slavimo Boga pri maši z molitvijo „Slava Bogu na višavah“: povečujemo Boga v njegovi svetosti: „Svet, svet, svet si Ti, Gospod... nebo in zemlja sta polna tvoje slave...“ Pred blagoslovom z Najsvetejšim pojemo: „Tebi, Oče, z ljubim Sinom, čast pojo naj vse stvari; Svetega Duha enako naj slave jeziki vsi. Troedinemu naj Bogu slava vekomaj doni.

ZAHVALNA MOLITEV

Že pamet sama, še bolj pa Sveto pismo nam govori, da je potrebno, da se zahvaljujemo Bogu za prejete darove. „Vsak dober dar in vsako popolno darilo prihaja od zgoraj, od Očeta luči“ (Jak 1, 17). Že misel na naravne darove za telo in dušo nas vabi, naj se v zahvalni molitvi pogovarjamo z Bogom. Kako dragoceni darovi so na primer zdrava čutila in njih čuti!

Koliko lepega nam podarja zdrav vid. Od vida do vida toliko lepega vidimo: lepoto nebesnih teles: sonca, lune, milijard zvezd. „Zvezda se od zvezde razlikuje po sijaju“ (1 Kor 15, 41). Vidimo krasoto zahajajočega sonca v morje in vzhajajočega izza gorskih velikanov. Veseli smo

Sreda, 20. novembra 1991, po škofovi maši v Slovenski hiši. Čeprav je bil delavnik, kljub temu se je zbralo veliko rojakov, da pozdravi slovenskega škofa.

Foto ANDREJ REZELJ

encijana, pogačic, planik v zatišju na planinskih tratah. Razveseljujejo nam oko zlati pšenični klasi, ki valové ob hladilnem vetriču.

Zahvala gre Bogu za dober sluh. Koliko radosti ob melodijah narodnih in cerkvenih pesmi! Koliko veselja ob prijaznih besedah prijateljev!

Zahvaljujemo se Bogu za blagodejni občutek vonja; tega nam darujejo raznobarvne cvetlice, vrtnice, vijolice, lilije..., a tudi raznobarvni sadeži: jabolka, hruške, grozdje...

Bogu dolgujemo zahvalo za čut okusa: mnogovrstnih sadežev nam je že znanih; nič manj zahvale gre Bogu za okus dobrih jedi in pijač.

In zahvala gre Bogu za čut tipa. Z njim zaznavamo, ali je reč trda ali mehka, hrapava ali gladka.

Kaj pa zahvala za dar govora? —

Koliko zahvale dolgujemo Bogu za vse gmotne dobrine!

Zahvaljujemo se Bogu za sredstva družbenega obveščanja, ki našim čutom ponujajo toliko lepega: za tisk, radio, televizijo, gledališče (dramo, opero), film. Za vse, kar nam ponuja znanost, umetnost, tehnika,

gospodarstvo... Za vse nadnaravne vrednote Kristusovega odrešenja!

Zahvalna molitev je Bogu vseč. A ne samo, če se zahvaljujemo Bogu za dobrote izkazane nam samim, temveč tudi za darove, ki jih Bog podarja mojemu bližnjemu. Hvalim Boga, da je moj mlajši sobrat obdarjen z darovi duha in telesa: da ima zdravo telo, da je dober voznik, dober športnik, dober pevec, da je bister, da napreduje v strokovnem znanju in v duhovnem življenju, zlasti v ljubezni do Boga in ljudi.

Ali vemo, kaj sledi iz tega, če se Bogu zahvaljujemo za darove, naravne in nadnaravne, podarjene mojemu bližnjemu in se tega veselimo? Božje plačilo je: srce je do bližnjega vedno bolj dobrohotno, roka bolj prožna, da ume delati dobro, skratka, napredujemo v ljubezni do človeka! A tudi v ljubezni do Boga! Ko gledamo namreč, kako je Bog dober do našega sobrata, gledamo, spoznavamo, kako neizmerno dober je On sam v sebi. Darovi, s katerimi je obdarovan naš sobrat, so namreč

kakor žarek, sij neizmerne dobrote, katere poln je Bog.

Sv. Pavel se v pismih Rimljanom, Korinčanom, Efežanom, Filipljanom, Kološanom iskreno zahvaljuje Bogu, da vsi ti verniki krščanskih občin rastejo v veri in ljubezni do Jezusa Kristusa. Ta zahvala je bila tako iskrena, da je bil pripravljen v ljubezni do njih dati celo življenje zanje.

Slavilno in zahvalno molitev bomo nadaljevali v večnosti. Prosilne molitve tam po vesoljni sodbi ne bo, zato se je tu na zemlji čim bolj poprimimo. Prosimo, da bomo predvsem cenili in ljubili slavilno in zahvalno molitev!

Neki pridigar je takole pokaral svoje vernike:

„Sestre in bratje, vaša vera je zelo šibka. Zbrali smo se, da Boga prosimo, naj nam po dolgi suši pošlje prepotreben dež. In kaj vidim? Niti eden izmed vas nima s seboj dežnika!“

Po sv. maši se je škof Metod Pirih poklonil spomni na pomorjenih domobrancev in drugih žrtov komunističnega nasilja na Slovenskem.

Foto ANDREJ REZELJ

LJUBEZEN DO SEBE

- *Prava ljubezen do sebe je vedno ljubezen do treh: do Boga, do sebe in do bližnjega.*
- *Največja dolžnost ljubezni do sebe je življenje s Kristusom*

ŠTEFAN STEINER

POJEM IN RAZLOGI LJUBEZNI DO SEBE

Človekova narava sama zahteva, da človek sam sebe ljubi. Brez ljubezni do sebe človek ne more ohraniti sam sebe in ne more doseči smotra svojega življenja.

Ljubezen do sebe zahteva tako človeška kakor krščanska narava.

Ljubezen, s katero se človek ljubi kot psihofizično bitje in zaradi dosege naravnega smotra, npr. zdravja, imenujemo naravno ljubezen. Ljubezen, s katero se človek ljubi kot bogopodobno bitje in zaradi nadnaravnega smotra, npr. zaradi zveličanja, imenujemo nadnaravno ljubezen.

Ljubezen do sebe postane krepost ljubezni, ko človek ljubi sam sebe predvsem zaradi Boga, npr. zaradi svojega božjega otroštva ali zaradi tega, ker je Bog to ljubezen zapovedal. „Samo tisti, ki se ljubijo zaradi Boga, se prav ljubijo. Da bi se mogli tako ljubiti, morajo ljubiti Boga“ (sv. Avguštín). Zaradi Boga se človek more ljubiti le v moči vlite božje ljubezni. Brez vlitega daru božje ljubezni torej ni ljubezni do sebe, ki bi bila nadnaravna krepost.

Krepost do sebe torej vsrka vase ne samo nadnaravno ljubezen do sebe, ampak tudi pristno naravno ljubezen. Človek namreč v moči te kreposti ljubi tudi svoje naravne dobrine, zaradi Boga.

Krepost ljubezni do sebe, ne more obstajati, če ne ljubimo Boga in svojega bližnjega. Človek namreč ne more ljubiti sebe zaradi Boga, če prej Boga ne ljubi. Ne more ljubiti sebe zaradi Boga, če ne ljubi svojega bližnjega, saj Bog ljubi vse ljudi in je bližnji pravtako bogopodobno bitje, kakor sam. „Človek sam sebe ne more resnično ljubiti, če v ljubezni ne odkrije, ti svojega bližnjega. Ljubezen do sebe in ljubezen do bližnjega pa ne moreta za svoje uresničenje in izpopolnitev doseči potrebno globino, če obe ne odkrijeta in iščeta svojega izvora in svojega središča v Bogu“ (Häring).

Prava ljubezen do sebe je torej vedno ljubezen do treh: do Boga, do sebe in do bližnjega. „S krščansko ljubeznijo ljubimo sebe in bližnjega kot božje ljubljence v reki božje ljubezni“ (Häring). Da je to res, nam zagotavlja Kristusova molitev: „Da bo ljubezen, s katero si me ljubil, v njih in jaz v njih“ (Jan 17, 26).

Sami sebe moramo ljubiti, ker nas Bog ljubi in nam daje svojo ljubezen.

Sami sebe moramo ljubiti, ker smo božje stvari, naravne in nadnaravne božje podobe („deležni božje narave“ — 2 Pet 1, 4), ker smo odrešeni in namenjeni za večno združenje z Bogom (prim. 1 Pet 1, 19). Sv. Tomaž jedrnatno pove: ljubiti se moramo, ker pripadamo Bogu.

Ljubezen do sebe ukazuje tudi naravni zakon in božja zapoved.

„Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe“ (Mt 22, 39), ta zapoved najprej ukazuje ljubiti sebe, saj je jasno, da nam Gospod postavlja za zgled ljubezni do bližnjega ljubezen do sebe. Zgled pa mora prej obstajati, šele potem je mogoče po njem delati. Vsak je sam sebi najbližji bližnji.

DOLŽNOSTI LJUBEZNI DO SEBE IN GREHI ZOPER NJO

Največja dolžnost ljubezni do sebe je življenje s Kristusom: „Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k

Očetu, razen po meni“ (Jan 14, 6). „Ostanite v meni in jaz v vas“ (Jan 15, 4).

Življenje s Kristusom pomeni, kakor vemo: spreobrniti se in neprestano se spreobračati, sprejemati božjo milost predvsem z zakramenti in molitvijo, težiti k popolnosti, čuvati se greha, izvrševati dela ljubezni itd. Skratka: prva dolžnost ljubezni do sebe je skrb za nadnaravne dobrine: „Kaj namreč človeku pomaga, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mt 16, 26)

Ljubezen do sebe nas obvezuje, da si poskrbimo duhovne dobrine, npr. izobrazbo, dobro ime, plemenit značaj, zdravje, razvedrilo.

Ljubezen do sebe zahteva, da skrbimo za telesne dobrine: hrano, stanovanje, obleko, počitek itd.

Ljubezen do sebe nalaga, da si vsakdo poskrbi primeren poklic in da vsakdo dela. Delo je nujno potrebno za dosego vseh zgoraj navedenih dobrin. Ni dolžan delati samo tisti, ki si z delom služi vsakdanji kruh, ampak tudi tisti, ki bi bil brez dela prekrbljen s telesnimi dobrinami. Po ugotovitvi psihologije je delo za človekovo zdravje, za njegovo normalnost nujno potrebno.

Zoper ljubezen do sebe se pregreši, kdor po svojih močeh ne izpolni dolžnosti, ki izhajajo iz te ljubezni. Zanemarjanje kake dolžnosti ljubezni do sebe je lahko tudi težki greh.

Sebičnost je zapostavljanje božjih pravic zemeljskim človekovim koristim, pravtako pa nezakonito izkoriščanje bližnjega za svoje koristi ali tudi neobčutljivost za potrebe bližnjega.

Hotena ali dopuščena navada sebičnosti je težki greh. Tudi posamezno dejanje sebičnosti je težki greh, če gre za veliko materijo.

Težki greh zoper ljubezen do sebe je sovraštvo do sebe. Sovraštvo do sebe je vedno težki greh, če je direktno, npr. če kdo sam sebe zaničuje zaradi krščanske narave: Indirektno sovraštvo do sebe je neizpolnjevanje dolžnosti ljubezni do sebe in sploh vsak greh.

Slovo

KAREL MAUSER

*Votel sem.
Veter poje skozme
kakor skozi piščal.*

*Vsak mora
prazen odtod,
vsak mora odpasti
kot zrel plod.*

OBRAMBA VERE

Naslednja dolžnost do vere, ki je ne smemo opustiti, je čuvanje in obramba vere. Čuvanje vere pomeni, da se, kolikor je mogoče, izogibamo vsemu, kar bi veri škodovalo, npr. protiverskemu govorjenju in berilu, brezbožnim zgledom, in da zle vplive na vero, ki se jim ni mogoče izogniti, čimbolj oslabimo, npr. z obujanjem vere, z iskanjem razlogov za versko stvar, z razkrivanjem vrednot krščanske vere in obiskovanjem verouka.

Tudi vero bližnjih smo dolžni čuvati, kolikor nam je mogoče, posebno če gre za bližnje, ki smo jim postavljeni za služitelje vere, npr. starši svojim otrokom, župniki svojim župljanom. Kadar imamo za to sposobnost in ne bi bili izpostavljeni prevelikim težavam, moramo svojo in bližnjih vero braniti, npr. v razgovoru, s pisano besedo.

PRIZNAVANJE VERE

Priznavanje vere je Kristus skrajno resno zahteval: „Vsakega torej, kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih; kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, njega bom jaz zatajil pred svojim Očetom“ (Mt 10, 32-33). Če imamo res osebno vero, potem priznavanje vere ne more biti problem, saj: „česar polno je

VERA in SPOVED

** Vero smo dolžni razširjati pametno in po svojih sposobnostih
* Kristjani smo na področju razširjenja vere v preteklosti veliko opustili in mnogi to danes nadaljujejo*

ŠTEFAN STEINER

srce, o tem usta govore“. Če se v navadnem življenju bojimo svojo vero priznati, je to navadno znamenje njene slabosti.

Očitno moramo vero priznati takrat, ko smo po njej uradno vprašani ali ko bi z nepriznavanjem koga pohujšali, npr. starši otroke, ali ko bi stalno skrivanje vere pred drugimi pomenilo že zatajitev vere pred njimi.

Začasno smemo vero prikrivati, če imamo za to sorazmerne razloge. Nikdar pa se to ne sme zgoditi z nepoštenimi sredstvi, npr. z lažjo.

Najmanj, kar priznavanje vere zahteva, je to, da svojega krščanstva nikdar ne zatajimo, ne z besedo, ne z dejanji, ne z obnašanjem, npr. z izogibanjem vsemu verskemu, da bi tako ustvarili vtis nevernosti. Simulirati nevernost je v bistvu isto kot vero zatajiti.

RAZŠIRJANJE VERE

Za vsakega kristjana velja Kristusova zapoved: „Oznajte evangelij vsemu stvarstvu!“ (Mr 16, 15), vsak je zaradi svoje vcepljenosti v Kristusa in Cerkev dolžan vero razširjati.

Vero smo dolžni razširjati pametno in po svojih sposobnostih. Vsakdo jih ima dovolj, npr. molitev za razširjanje božjega kraljestva, prepričljiva beseda, denarna podpora župnijskemu ali misijonskemu delu, sodelovanje v skupni verski dejavnosti. Najbolj prepričljivo razširjenje vere je življenje po veri: „zgledi vlečejo“.

Kristjani smo na področju razširjanja

vere v preteklosti veliko opustili in mnogi to danes nadaljujejo. Pripadniki nekaterih drugih ver imajo močnejšo zavest glede tega, npr. jehovci.

ŽIVLJENJE IZ VERE

„Vera brez del je mrtva“, izjavlja sv. pismo (Jak 2, 26). Kdor se vsaj kolikor toliko ne trudi, da po tistem, kar veruje, tudi živi, tistega skrb za vero je bistveno pomanjkljiva in malo uspešna. Najboljša skrb za vero je redno krščansko življenje, molitev, poslušanje božje besede, prejetje zakramentov, ljubezenski odnosi v družini, vestno izpolnjevanje poklicnih dolžnosti itd.

Ko si pred spovedjo izprašujemo vest glede vere, bi si morali najprej odgovoriti nasplošno, kakšno je naše življenje po veri. Pozitiven odgovor na to vprašanje močno govori za to, da sem posamezne dolžnosti do vere v bistvu izpolnil, oziroma, da nisem z opustitvami težko grešil proti veri.

GREHI PROTI VERI

Najhujši grehi, ki lahko nastanejo pri kristjanu zaradi stalne nemarnosti do vere, so krivoverstvo, verski dvom, verska brezbrižnost in odpad od vere.

Krivoverstvo je zanikanje enega ali več razodetih verskih dejstev, npr. Kristusovega božanstva. Podoben krivoverstvu je verski dvom, kjer ne gre samo za težave pri priznanju kakšnih verskih resnic, ampak za prostovoljno mišljenje, da je ta ali ona morda zmota. Verska brezbrižnost je praktična ali

načelna: praktična je življenje mimo Cerkve, po svojih lastnih uvidih, je neka „vera brez del“; načelna pa je zadolženo prepričanje, da so vse vere enako dobre. Načelni brezbriznosti se more približati skrajni verski pluralizem, ki ima za možna nasprotujoča si mišljenja o isti verski stvari. Najtežji greh, ki ga lahko kristjan napravi proti veri, pa je odpad od vere, ki je „greh za smrt“ (1 Jan 6, 16), kot bi dejalo Sveto pismo, je prosto-voljna odklonitev celotne vere, to je so-žitja z Bogom v Kristusu.

Z zvezi z naštetimi grehi naj slede še najnujnejša pojasnila. Ne greši s krivoverstvom, kdor zanika kakšno versko resnico brez lastne krivde; pri njem gre za zmoto.

Če je kdo negotov glede kakšnega verskega dejstva, vendar iskreno išče jasnost, ne greši z verskim dvomom. Isto velja za tistega, ki dvomi glede izrazoslovja kakšnega verskega nauka, npr. ali je Bog res ustvaril svet v šestih dneh, ko ne pozna dovolj način izražanja Svetega pisma, ali če dvomi o trditvi kakšnega cerkvenega oznajevalca, ko ne gre za razodeti nauk. Kajpada, nobenega greha ni, če se komu vsiljujejo verski dvomi, ki jih noče. Tudi tisoč verskih težav še ne napravi verskega dvoma (H. Newman). Možno je, da nekdo odpade od vere brez težke krivde, ker npr. ni imel dobre verske vzgoje ali ker je v razvojnih letih doživel hudo pohujšanje. Gotovo pa je res, da kristjan, ki skrbi za rast svoje vere, ne more imeti razloga za odpad, saj je krščanska vera po svojem bistvu nekaj tako primernega človeški naravi, da je nastal celo pregovor: anima humana — naturaliter christiana (človeška duša je po naravi krščanska). Ni odpad od vere, če kakšen zdomec zaradi cerkvenega davka pred sodiščem izstopi iz Cerkve ali zaradi službe kakšen kristjan izjavi, da je ateist; oboje je zatajitev vere.

Če bi kristjan iz zadolženega prepričanja govoril proti kakšni verski resnici, bi to lahko pomenilo krivoverstvo ali tudi versko brezbriznost. Navadno pa se govorjenje proti veri pojavi zaradi zadolženega nerazumevanja kakšnega verskega dejstva, nasprotovanja cerkvenim

ljudem, lahkomiselnosti in objestnosti itd. To govorjenje zlahka povzroča pohujšanje in tako nastane poleg njega še drugi greh. Govorjenje proti cerkvenim predstavnikom, npr. duhovnikom, je govorjenje proti veri v primeru, da se nanaša nanje kot na oznajevalca verske resnice, sicer je opravljanje ali obrekovanje, ki lahko tudi veri škodi.

Lahkovernost je nadomestek za pravo vero. Z njo greši, kdor bolj verjame posameznim ljudem, privatnim čudežem in razodetjem itd. kot razodetemu ali tudi rednemu nauku cerkvenega učiteljstva. Lahkovernost je pogosto posledica raznih psihičnih zavor, nepravilne vzgoje, teženja po posebnosti ipd. in zato pogosto ni težko grešna.

(Bo še)

Črnc je spremljal svojega gospodarja na lov na slone. Črnc je bil kristjan. Ob neki priložnosti sta se začela moza pogovarjati tudi o veri. Belec je rekel:

„Ne razumem, zakaj vedno govoriš o grehu, skušnjavi in hudiču. Jaz ne čutim nobenih skušnjav. Mene pusti hudič pri miru.“

Črnc je odgovoril:

„Takole ti bom stvar razložil. Ko na

lovu na slone ustreliš, padejo nekateri sloni mrtvi. Pustim jih ležati. Nekateri so samo ranjeni in skušajo pobegniti. Za temi moram teči in jih pobiti. Glej, ti si slon, ki ga je hudič že ubil. Pusti te pri miru. Prepričan je, da mu ne uideš. Jaz sem kot ranjen slon, ki bi mu rad pobegnil, zato mi je vedno za petami in me skuša ujeti.“

Robert Maoussi, petnastletni deček iz Kameruna je bil gobav. Komaj si lahko predstavljamo, kaj to pomeni. Trpel je strašne bolečine, toda trdno je veroval v Jezusa in ta vera mu je dala moč, da je zdržal. Pripravljen je bil trpeti, kakor je trpel Jezus. Njemu je daroval svoje bolečine. Rekel je:

„Vse to želim zdržati, in to za dečke in deklice, ki so tako mladi kot jaz. Hočem biti kakor kapetan nogometnega moštva. S tem, ko prenašam svoje bolečine, jim kažem pot k Bogu.“

Nekega večera so bile njegove bolečine nevzdržne. Prosil je sestro, naj mu prinese tableto proti bolečinam nekoliko prej kot sicer. Ko se je sestra čez uro vrnila, je tableta še ležala na mizi. Sestra se je začudila, fant pa ji je pojasnil:

„Veste, sestra, premislil sem si. Bog potrebuje moje bolečine za rešitev ljudi še bolj kot jaz tablete za olajšanje.“

Še en simpatičen posnetek od sprejema škofa Piriha na letališču Ezeiza.

Foto MARJAN OVEN

KONCIL NAM GOVORI

IZ PASTORALNE KONSTITUCIJE O CERKVI V SEDANJEM SVETU

ALFA IN OMEGA, PRVI IN POSLEDNJI

Medsebojno prešinjane zemeljske in nebeške družbe je mogoče dojeti samo z vero; še več, to ostane skrivnost človeške zgodovine, ki jo vznurja greh prav do trenutka, ko se bo veličastvo božjih otrok v polnosti razodelo.

Cerkev torej pri uresničevanju svojega odrešitvenega cilja ne le posreduje človeku delež božjega življenja, ampak na neki način tudi razliva na ves svet tisto luč, ki jo izžareva to božje življenje. To drugo izvršuje Cerkev najbolj s tem, da ozdravlja in dviga dostojanstvo človeške osebe, da utrjuje povezanost človeške družbe in da vsakdanjo dejavnost ljudi prepaja z globljim smislom in pomenom. Cerkev veruje, da more po svojih udih in po svojem celotnem občestvu prispevati k temu, da bi družina ljudi in zgodovina te družine postali bolj zares človeški.

Ko Cerkev pomaga svetu in od njega mnogo prejema, teži edinole za tem, da bi prišlo božje kraljestvo in da bi se uresničilo odrešenje vsega človeškega rodu. Vse dobro, kar ga more božje ljudstvo v času svojega zemeljskega potovanja izkazati družini človeštva, pa priteka iz dejstva, da je Cerkev vesoljni zakrament odrešenja, ki razodeva in hkrati uresničuje skrivnost božje ljubezni do človeka.

Božja Beseda sama, po kateri je vse ustvarjeno, je namreč postala meso, da bi tako kot popolni človek vse ljudi odrešila in prevzela v sebi vse stvari. Gospod je cilj človeške zgodovine, točka, v katero se stekajo vsa hrepenenja zgodovine in civilizacije, središče človeškega rodu, veselje vseh src in izpolnitev vseh njihovih tézenj. Njega je Oče obudil od mrtvih, ga povišal in posadil na svojo desnico;

njega je postavil za sodnika živih in mrtvih. V njegovem Duhu oživljeni in združeni potujemo nasproti tisti dovršitvi človeške zgodovine, ki se popolnoma sklada z načrtom njegove ljubezni: Prenoviti v Kristusu vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji.

Gospod sam pravi: Glej, skoraj pridem in moje plačilo z menoj, da povrnem vsakemu po njegovih delih. Jaz sem alfa in omega, prvi in poslednji, začetek in konec. (40.45)

DELO ZA MIR

Mir ni le v tem, da ni vojne, niti ni to zgolj utrjevanje ravnotežja med nasprotniki niti ni posledica nasilne zasedbe; mir v pravem in polnem pomenu je delo pravičnosti. Mir je sad reda, ki ga je položil v človeško družbo njen božji ustanovitelj in ki naj ga uresničijo ljudje, žejni vedno popolnejše pravičnosti. Res je, da je splošna blaginja po svoji prvobitni naravi podrejena večnemu zakonu, a v tem, kar zahteva v določenih okoliščinah, je zaradi zgodovinskega razvoja podvržena nenehnim spremembam. Zato ni mir nikoli za vedno pridobljen, marveč ga je treba neprestano graditi. Ker je vrh tega še človekova volja nestalna in ranjena po grehu, zahteva skrb za mir od vsakogar, da stalno obvladuje svoje strasti, od zakonite oblasti pa trajno budnost.

To pa še ni dovolj. Na svetu ni mogoče doseči miru, če niso zavaravovane osebne dobrine in če si ljudje ne morejo neovirano medsebojno priobčevati bogastev svojega srca in razuma. Če hočemo zagotoviti mir, je nujno potrebno imeti odločno voljo spoštovati druge ljudi in narode ter njihovo dostojanstvo in vztrajno si prizadevati za bratsko sožitje. Mir je torej tudi sad ljubezni, ki gre vse dalje od tega, kar zmore uresničiti pravičnost.

Zemeljski mir, ki izvira iz ljubezni do bližnjega, je podoba in učinek miru Jezusa Kristusa, ki izhaja iz Boga Očeta. Učlovečeni božji Sin, knez miru, je namreč s svojim križem vse ljudi spravil z Bogom, znova vse zedinil v eno ljudstvo in eno telo, v svojem lastnem mesu uničil sovraštvo in z vstajenjem poveljčan razlil Duha ljubezni v srca ljudi.

Zato vneto pozivamo vse kristjane, naj izvršujejo resnico v ljubezni in naj se združijo z ljudmi, ki so iskreno za mir, da bi mir izprosili in vzpostavili. Prežeti od tega duha si ne moremo kaj, da bi ne izrekli priznanja tistim, ki se pri uveljavljanju svojih pravic odrekajo sili ter se zatekajo k obrambnim sredstvom. Ta sredstva so. spotoma povedano, tudi slabšim na voljo, če se to le da izvesti tako, da niso kršene pravice in dolžnosti drugih, posameznikov ali družbe. (78)

Četrtek, 21. novembra 1991, Naš dom, San Justo. Škof Metod Pirih blagoslovlja sobo Ivana Ovna, prvega kulturnega referenta Našega doma.

Foto MARJAN OVEN

ZA NOVO, MIROLJUBNO MISELNOST

Vsak izmed ljudi naj pazi, da se ne bo zanašal samo na napore nekaterih posameznikov, svojo lastno miselnost bi pa pustil vnemar. Kajti državni voditelji, ki odgovarjajo za skupno blaginjo svojega ljudstva in hkrati skrbijo za blagor vsega sveta, so močno odvisni od mnenja in razpoloženja množic. Ves njihov trud za mir je zaman, dokler duh sovraštosti, prezira in nezaupanja, plemensko sovraštvo in zagrizeni svetovni nazori ljudi razdvajajo in pretvarjajo nasprotnike. Odtod tolika nujnost prevzgoje duha in preusmeritev javnega mnenja.

Tisti, ki se posvečajo vzgoji, zlasti vzgoji mladine, ali ki oblikujejo javno mnenje, naj imajo za svojo nad vse važno nalogo, poskrbeti, da bo pri vseh zavladata nova, miroljubna miselnost. Sicer je pa potrebno, da prav vsi spremenimo svoja srca, da nam je pred očmi ves svet in tiste naloge, ki jih moremo izvršiti skupno z drugimi, da se bo našemu rodu obrnilo na bolje.

Ne dajmo se prevarati od praznih upov. Če ne bodo prenehala nasprotja in sovraštva, če ne bodo za prihodnost sklenjene zanesljive in častne pogodbe glede svetovnega miru, utegne človeštvo, ki se že sedaj nahaja v veliki nevarnosti, kljub svoji občudovanja vredni znanosti doživeti usodno uro, ko ne bo več uživalo drugega miru, kakor grozoten mir smrti. Vendar Kristusova Cerkev hkrati, ko zgrinja te misli in ko tudi sama živi sredi tesnobe tega časa, ne neha gojiti trdnega upanja. Znova in znova, bodi prilično bodi neprilичno, se čuti dolžno oznanjati naši dobi apostolsko oznanilo: Glejte, zdaj je čas milosti za spreobrnjenje src, zdaj je dan rešitve.

Če hočemo zagotoviti mir, je potrebno najprej poravnati vzroke nasprotij med ljudmi, vzroke, ki netijo vojno, predvsem krivice. Mnoge izmed njih izvirajo iz prevelikih neenakosti na gospodarskem področju in iz prepočasnega dajanja potrebne pomoči. Druge potekajo iz sle po gospodovanju in iz preziranja človeške osebnosti, ali, če poiščemo globlje vzroke, iz človekove zavisti, nezaupnosti, napuha in drugih sebičnih nagnjenj. Ker človek ne more prenesti tolikernih pomanjkljivosti reda, zato iz tega sledi, da tudi takrat, ko ne divja vojna, svet neprestano okužujejo človeške razprtije in nasilje.

Ker vrh tega isto zlo razjeda tudi mednarodne odnose, je nujno potrebno, če ga hočemo premagati ali preprečiti ter obrzdati divja nasilja, da mednarodne ustanove bolje in tesno sodelujejo ter si porazdelijo delo; in neutrudljivo je treba spodbujati k ustanavljanju združenj, ki se bodo zavzemala za mir. (82-83)

NALOGA KRISTJANOV PRI DELU ZA MIR

Pri graditvi mednarodnega reda, ki se bo zares skladal z upravičenimi svoboščinami in s prijateljskim bratstvom vseh, naj kristjani radi ter z vsem srcem sodelujejo, in to tem bolj, ker večji del sveta trpi še tolikšno pomanjkanje, da v revežih Kristus sam tako rekoč na ves glas kliče ljubezen svojih učencev. Na svetu bi ne smelo biti tega pohujšanja, da nekatere države, katerih

večina prebivalstva se ponaša s krščanskim imenom, žive v razkošju, v tem ko drugim primanjkuje najpotrebnejšega za življenje in jih mučijo lakota, bolezni in vsakovrstne nadloge. Duh ubošstva in ljubezni je vendar slava in pričevanje Cerkve.

Zato je treba pohvaliti in podpreti tiste kristjane, zlasti mladino, ki se prostovoljno žrtvuje, da prinašajo pomoč drugim, posameznikom in narodom. Še več, stvar vsega božjega ljudstva je — pri tem mu bodo z besedo in zgledom na čelu škofje —, da po svojih močeh lajša bedo naše dobe in sicer, kakor je zahteval star običaj v Cerkvi, ne le od preobilja, ampak od potrebnega za življenje.

Način zbiranja in razdeljevanja prispevkov naj bo, ne sicer togo in vedno enako urejen, a vendar načrtno vpeljan po škofijah, po državah in po vsem svetu; pri tem naj katoličani, kjerkoli se bo zdelo primerno, sodelujejo z drugimi brati kristjani. Duh ljubezni ne samo da ne prepoveduje načrtne in urejene družbene in dobrodelne dejavnosti, marveč jo naravnost zahteva. Zato je potrebno, da se tisti, ki se želijo posvetiti službi narodov v razvoju, izobrazijo v ta namen tudi v primernih zavodih.

Tako mora biti Cerkev na vsak način navzoča tudi v mednarodni skupnosti, da pospešuje in spodbuja sodelovanje med ljudmi, in sicer tako po svojih javnih ustanovah, kakor tudi po tesnem in iskrenem sodelovanju vseh kristjanov, sodelovanju, ki ga ne navdihuje nič drugega kakor želja koristiti vsem.

To bomo tem bolj gotovo dosegli, če se bodo verniki, svesti si svoje človeške in krščanske odgovornosti, trudili, da bi že v okolju, v katerem živijo, vzbujali željo po velikodušnem sodelovanju z mednarodno skupnostjo. To nalogo je treba imeti pred očmi zlasti pri oblikovanju mladine tako pri verski kot pri državljanski vzgoji.

Želeti je naposled, da bi se katoličani, ako naj v redu spolnijo svojo nalogo v mednarodni skupnosti, trudili za dejavno in učinkovito sodelovanje, bodisi z ločenimi brati, ki skupno z njimi izpovedujejo evangelijsko ljubezen, bodisi z vsemi ljudmi, ki jih žela po resničnem miru. (88-90)

Škof Pirih ob spremstvu predsednika Našega doma, Staneta Mustarja, posluša razlago in gleda fotografije raznih nastopov in kulturnih prireditev sanhuškega doma. Foto MARJAN OVEN

Kakšna zakonca sva?

VITAL VIDER

** Jaz-ti, povezovanje dveh, vendar ne enačenje*

** Ali se veselita drug drugega, morda celo uživata v svojih različnostih, ki lahko dopolnjujejo in vajin zakon bogatijo*

SAMOSPOŠTOVANJE

Naslednje vprašanje se nanaša na samospoštovanje moža in žene v zakonu. Ali čutiš, da je ohranjena tvoja enkratnost? Si pač možki ali ženska, takšnega ali drugačnega značaja in vzgoje. Zato ne moreš enako misliti, čutiti, govoriti, doživljati in se odzivati kot sozakonec. Ali te on ali ona nekako sili, da misliš po njeno? Ocene spoštovanja

vajine drugačnosti bodo pokazale, kakšen je vajin zakonski odnos, ki je sicer odnos jaz-ti, torej povezovanje dveh, vendar ne enačenje.

Tukaj bi se lahko vprašala o svoji bolj ali manj spoštovani odraslosti. Včasih je kar smešno videti in slišati, kako mož in žena drug drugega popravljata in si delita navodila, kot da bi bila otroka, ne pa odrasla človeka. Kot da bi se čutila ogrožena v svoji enkratnosti, posebnosti. Kakšna je torej vajina samostojnost, kakšno je vajino medsebojno spoštovanje, še prej pa spoštovanje samega sebe? Če ga imaš, si sposoben spoštovati tudi drugega. Če je le-to zelo veliko, je dobro in odlično. Če je tega bolj malo, pa kaj prida kakovosten odnos dveh odraslih, ki sta se svobodno odločila drug za drugega, ni.

Pri vsej takšni ali drugačni samostojnosti pa še dodatno vprašanje: Ali znaš ohranjati svojo samostojnost oziroma ali ti jo sozakonec omogoča tako, da sprejemaš njegove ali njene dobre načine, obenem pa ne podlegaš slabim? Spet je včasih zanimivo, kako slaba volja enega hitro potegne v podobno nerazpoloženje tudi drugega, namesto da bi sam ali sama ostala dobre volje, sozakonc

pa pomagala premagati slabo.

Pri občutku, da si spoštovan takšen, kakršen si, in da podobno spoštuješ sozakonca — njegovo enkratnost in različnost — se še vprašaj, ali ostajaš pri tem sprejemanju drugega dobrohoten in ali znaš priznati posebne darove, ki jih ima, ker je pač takšen, ali prav zato, ker je drugačen?

Pravijo, da je zakon šele takrat uspel ali je šele takrat zakonski odnos res na višini, res kakovosten, kadar zakonec začne sprejemati sozakonca takšnega, kakršen je. Zanimivo pa je, da ravno po občutku neokrnjene samostojnosti in sprejemanja s strani sozakonca začutiš potrebo po spreminjanju samega sebe. V nekaterih stvareh bi se le želel približati drugi strani in se prilagoditi. To pa je redno mogoče šele ob občutku neogroženosti, ob samospoštovanju in ob občutku da si spoštovan. Takrat gre že za precej visoko stopnjo zakonskega odnosa in ni redko, da do tega pride šele po desetih ali celo več letih zakona, seveda, če se oba trudita.

TOVARIŠTVO

V tem razmišljanju bomo na bistvo zakona, na odnos jaz-ti, pogledali pod novim vidikom. Gre namreč za vajino tovarištvo. Vprašajta se, kako je z vajinim usklajevanjem različnosti ali z vajino vzajemnostjo. Vama zelo težko uspeva ali samo včasih? Kako znata sodelovati vsak s svojimi darovi in pogledi pri stvareh, ki so skupne zakonu in družini? Gotovo, da je marsikdaj treba delo razdeliti, saj ne bosta zmogla vedno oba vsega delati. Vemo pa, da je velikokrat za uspešno delo potrebno prav sodelovanje. Kako vama to uspeva?

Za jasnejšo podobo te vzajemnosti, tega sodelovanja in tovarištva se lahko vprašata: Ali pride med nama kdaj do veljave tisto sebično pravilo 'kdo bo koga'? Kdo bo močnejši, kdo bo vztrajnejši in koliko časa ne bo popustil, da bi le obveljala njegova? Vrhovno pravilo pa ne bi smelo biti 'po moje' - ,po tvoje', ampak kaj je v skupno korist zakona, s tem pa tudi družine. Visoka mera uveljavljanja čudnega pravila 'kdo bo koga' bo zelo znižala oceno kakovosti vajinega zakona.

O vajinem tovarištvu ali vzajemnosti govori tudi mera ljubosumnosti na kakšno sozakončevo posebnost: moža na primer na ženino veselje do oblek ali trgovin nasploh,

- Iz življenja za življenje
- Za srečo je treba marsikaj vedeti in upoštevati

mladim na pot...

VITAL VIDER

STIK ZAROČENCEV S SORODNIKI, PRIJATELJI IN ZNANCI

V prejšnjih razmišljanjih smo močno poudarili, kako se morata fant in dekle zelo veliko o vsem pogovarjati, če hočeta kolikor toliko prodreti v skrivnost drug drugega. To je pogoj, da se lahko resnično vzljubita. Neznanih in skritih stvari ne moreš prav ljubiti. Opozorili smo tudi na to, da morata zelo paziti na precejšnjo mero neodvisnosti in samostojnosti, ko se odločata za zakon s tem ali onim človekom, za tak ali drugačen način življenja. Nobenemu pritisku ne smeta popustiti, če po lastnem spoznanju in vesti mislita drugače. Skratka, dva mlada človeka, ki se pripravljata na zakon, se morata do neke mere osamiti in se ozirati v svoj ljubezenski krog.

Vendar bi bilo čisto napačno misliti, da je to edino, kar je v teh mesecih priprave potrebno. Tudi fant in dekle, ki se imata rada in se pripravljata za vstop v zakon, ne nehata biti družbeni bitji. Nobena vrsta Robinzona ni mogoča, če se hoče človek razvijati normalno, se pravi naravno in zdravo. Tudi Robinzon v dvoje ne! Tudi kot zakonca ne bosta živela ločena od sveta, ampak sredi njega. Zato morata že na poti v zakon razumeti in živeti zakonitost človeka, da namreč potrebuje soljudi.

Kakorkoli je torej res, da morata biti do svojih staršev dovolj samostojna, je enako res, da se ne smeta od njih ločevati, pač pa bolj kot kdaj koli prej imeti z njimi čim bolj živahne stike. Prehod iz prejšnje družine v novoosnovano ne more biti čisti skok, ampak pameten, počasen, organski prehod. Ravno zdaj je prilika, da se veliko pogovarjata tudi s svojimi starši, da jih sprašujeta o njihovih izkušnjah, da izmenjavata z njimi mnenja, poglede in načrte. Več ljudi gotovo več ve, seveda če to dela v medsebojnem razumevanju in strpnosti drug do drugega. Celo stari starši, če so živi, lahko marsikatero modro povedo, saj na svoj način poznajo in imajo radi svoje vnuke.

Velikokrat se sliši pritožba, da je ta ali oni prijatelj, ki je imel veliko stikov z

drugimi, nenadoma utihnil, skoraj izginil. Ko je namreč začel hoditi z dekletom ali dekle s fantom, skoraj ni več poznal svojih nekdanjih prijateljev ali prijateljic. Res ne more nihče zameriti dvema, ki hodita skupaj, da veliko več časa porabita zase. Vendar ju to ne opravičuje, da ne bi vzdrževala rednih stikov z drugimi svojimi znanci in prijatelji. Če hočeta ostati sredi resničnega življenja, ne smeta umetno ustvarjati okolja, ki ga ni bilo in ga ne bo — da bi namreč lahko bila sama zase. Še kako bosta pozneje rabila znanee in prijatelje, še posebej te, in bilo bi zelo nespametno pustiti jih ob strani zaradi medsebojnega spoznavanja, kajti enkrat pretrgano prijateljstvo je potem težko spet poživiti. Bistvo pravega prijateljstva je ravno v tem, da se nikdar ne prekine, čeprav ni ravno odvisno od dolžine časa, ki ga porabimo za prijatelje.

Se posebej je lepo inkoristno, če se najdejo pari, ki se pripravljajo na zakon, in se včasih skupaj pogovorijo o svojih opažanjih in izkušnjah, razočaranjih in težavah, upih in načrtih. Obstajajo celo skupine, ki se shajajo na takšno izmenjavo misli in doživetij redno vsak mesec. Marsikatera težava ni več tako velika, kot je bila videti, ker par opaža pri drugih enak problem ali pa še težji.

Slišita tudi o pametnih rešitvah, do katerih sama še nista prišla. O vsem se pogovorijo tudi kot kristjani, kar danes vsekakor ni ne lahko ne pogostno. Pozneje se ta predzakonska poznanstva in prijateljstva razvijejo v zakonska, v tako imenovana zakonska občestva.

Pa še eno področje je, kjer pripravnika na zakon ne bi smela biti manj navzoča kot sicer — če sta seveda kristjana — v župniji. Župnijsko življenje s svojimi mašami, srečanji, romanji; župnijski sveti, kjer je dobro, da se sliši tudi njun glas; posvetovanja, misijoni, duhovne obnove in podobno.

To je naravno krščansko okolje, ki lahko samo dobro deluje na mlada kristjana, čeprav bosta morda pri tem naletela tudi na kakšno opravlanje ali obrekovanje. Pa se ne dajta zbegati! S svojo odprtostjo pokazita, da nikomur ničesar ne kratita, pač pa da želita biti vsem človeško in krščansko blizu in deliti z njimi veselje in skrbni vernega občestva. Potem bo tudi vajina cerkvena poroka skupni župnijski praznik in skupno veselje. Pozneje se bosta v župnijskem občestvu čutila toliko bolj sprejeta tudi kot zakonca. To je zelo važno za vajino versko življenje in za srečanje z njim vajinih bodočih otrok.

Odpusti mi, Nataša!

SERGEJ KURDAKOV

Oklenil sem se študija, ki se je bližal koncu. Kmalu bom postal kadetniški podporočnik sovjetske mornarice. Nadaljeval sem z vodstvenim delom pri mladinski organizaciji, v moji notranjosti pa je rastlo nezadovoljstvo in žalost. Bilo je okoli 1. decembra, ko sem prejel ukaz, naj se javim Nikiforovu v njegovi pisarni. Tam sem nalezl na Azarova, majorja KGB, ki me je bil rekrutiral. Rekel sem si: „Gotovo gre za kaj velikega!“

„Sedi, Sergej,“ mi je rekel Nikiforov in se trudil, da bi ustvaril sproščeno ozračje. „Sergej, ti si res nor,“ je dejal. „Pred seboj imaš veliko kariero

KAKŠNA ZAKONCA SVA?

ali žene na možovo navdušenje nad športom, posebej pri gledanju televizije. Pravo tovarništvo ni združljivo s tako ljubosumnostjo. Če pa ostaja, kaže na nižjo raven vajinega zakonskega odnosa. Z dobre strani gledano pa se bo ta odnos pokazal v lepši luči. Ali se namreč veselita drug drugega, morda celo uživata v svojih različnostih, ki se med seboj - če se za to nenehno trudita - lahko lepo dopolnjujejo in vajin zakon bogatijo.

Tovarištvo seveda zahteva tudi veliko medsebojno odkritost, da si upata in smeta povedati vse, izražati svoje želje. Pri tem ne gre brez nekega načrtovanja ali razporejanja želja, da ob svojem času želje vsakogar pridejo na vrsto, ne da bi se pri tem sozakonec čutil prizadet ali prikrajšan. Koliko je tega med vama, bosta videla precej razločno, če bosta, kot že rečeno, skušala sama sebe in drug drugega oceniti.

Kakršno je torej vajino zakonsko tovarništvo, takšen je vajin zakon.

(Bo še)

pri policiji, ti pa se ji odpoveduješ in hočeš iti na morje. Mar ne veš, da boš polovico svojega življenja preživel na morju z ribami? Kakšno prihodnost pa vidiš v tem?“

Povzel je toplejši, prijateljski ton in dodal: „Če boš pametno prisluhnil, boš napravil veliko kariero pri policiji. Za nas si opravil odlično delo. Imaš vse lastnosti, ki jih potrebujemo.“ Medtem ko je govoril, sem pogledal Azarova. Prepričan sem bil, da je on zahteval ta pogovor.

„Ti si človek, kakršnega potrebujemo. Policiji si potreben bolj kot mornarici. Poglej, kaj smo pripravljene storiti,“ je rekel in ob tem prikimal Azarovu. „Iz podporočnika te bomo takoj povišali v poročnika. Poslali te bomo na partijsko policijsko akademijo v Tomsk.“ To je bila slavna, elitna KGB-jevska akademija, s katere je izšla večina najvišjih policijskih oficirjev. Diplomanti te akademije so bili imenovani na najvišje položaje v policijskem sistemu.

Nikiforov je nadaljeval govor in citiral moje „posebne izkušnje“ z verniki ter rekel, da bom v Tomsku izšolan v specialista za pregon vernikov. Dobro sem vedel, kaj to pomeni. V glavi se mi je zvrtilo. Akademija v Tomsku! Samo Rus lahko ve, kakšno kariero to pomeni. Azarov je bil tak primer. Star okoli trideset let, pa je že bil major KGB! Jaz bi bil celo boljši od njega, to sem vedel. Po enem letu bi diplomiral in bil povišan iz poročnika v poveljnika, nato pa v majorja. Preden bi bil star petindvajset let, torej čez štiri leta, bi lahko postal major tajne policije, zavezan za preganjanje vernikov. Od tam bi mi bila pot navzgor odprta. Življenje je lahko

Sergej Kurdakov

zelo prijetno za ljudi, ki slepo služijo sistemu, o tem sem se že sam prepričal. Lahko bi imel avto, počitniško hišico in kup denarja.

Vse se mi je motalo po glavi, medtem ko je Nikiforov govoril. Država potrebuje take ljudi kot sem jaz, je znova poudaril in dodal, da jih za to zna tudi dobro nagraditi.

Takrat je prvič spregovoril Azarov. „Poznamo tvojo kartoteko, tovariš Kurdakov. Odlična je za to delo. Nima napake. Tvoja izkušnja z verniki je izredna, mi pa potrebujemo strokovnjake za posel te vrste. Omogočili ti bomo, da se boš visoko povzpел.“

No, če pogledajo v mojo kartoteko, je prav zares brez napake. Če bi pa mogli pogledati v moje srce, bi v njem našli veliko nezadovoljstvo.

Poslušal sem ju do konca, se jima zahvalil za čudovito ponudbo in prosil za nekaj dni premisleka o zadevi, ki bo odločala o moji usodi.

„Razumeva,“ je rekel Nikiforov. „Kmalu se bova zopet pogovorila.“

„Tovariš Kurdakov,“ je z usodno pomenljivostjo počasi dejal Azarov, „država je veliko vložila vate — zelo veliko — in zato od tebe veliko pri-

Sergej Kurdakov (v sredini) v otroškem zavetišču.

čakujemo. Tega ne smeš pozabiti!“ Vedel sem, kaj je to pomenilo. Bil sem ujet na trnek, s katerega ni bilo rešitve. Obema sem se zahvalil in odšel. Premišljevaje sem se vrnil na pomorsko akademijo.

Večina karierističnih oficirjev bi žrtvovalo desno roko za ponudbo, kakršno sem ravnokar dobil jaz. Skoraj vse življenje me je vodila misel: „Napredovati!“ Bil sem na največji prelomnici svojega življenja. Vendar je bila ta čisto votla. *Srce mi je govorilo, da ne bi mogel služiti sistemu, ki mi je ubil očeta in me spremenil v divjo žival, ki je pretepala ženske in neškodljive ver-nike.*

Če bi rekel da, bi postal orodje države za preganjanje vernikov. Nikiforov je jasno dejal, da sem zaznamovan za to delo. O tem ni bilo nobenega dvoma. Nisem mogel pristati.

Čez nekaj dni sem Nikiforovu povedal svojo odločitev. Naglo je odgovoril: „Pojdi za nekaj mesecev na morje k ribam, in ko se boš vrnil, se bova zopet pogovorila.“

Takrat sem doumel, da me KGB ne po pustila pri miru, vse dokler se ne bom strinjal. „Ko se boš vrnil...“ mi je

nenehno odzvanjalo v ušesih. V srcu pa sem vedel, da se ne bom vrnil — zaradi tega že ne!

Trdno odločen, da se ne bom premislil, sem se vneto lotil učenja in dolžnosti v mladinski organizaciji, obenem pa sem nestrpnost čakal trenutka, ko bom lahko odšel na morje. Čez en mesec, v januarju 1971, sem diplomiral na pomorski akademiji kot radijski oficir in dobil naziv kadetniški podporočnik sovjetske mornarice. Takoj so me poslali na morje, da bi opravljal svoje dolžnosti na krovu sovjetskega rušilca.

Po poldrugem mesecu na rušilcu smo se za dva tedna vrnil v pomorsko šolo. Šel sem obiskat prijatelja, ki je delal v pisarni, v kateri so pomorski oficirji dobivali razporeditve. Prosil sem, da bi me razporedili na ladjo, ki pluje vzdolž obale Združenih držav Amerike. Prijatelju sem rekel: „Sem izučen radijski oficir, a potrebujem več izkušenj. Rad bi bil na ladjevju, ki pluje ob obali Združenih držav, kjer je stalna aktivnost pri oddajanju radijskih informacij iz Amerike. V kratkem času bi si lahko nabral veliko izkušenj.“ Razlog je bil videti dovolj tehten.

Odgovoril mi je: „To ni ravno v

navadi, veš, a zate, Sergej, bomo že uredili.“

Po dveh mesecih bivanja v pristanišču so me dodelili za radijskega oficirja na sovjetski podmornici, ki je bila namenjena na opravljanje dolžnosti vzdolž obalnih voda Združenih držav. Ko sem se tistega mrzlega jutra, 4. marca leta 1971 vkrca na podmornico, sem zadnjič videl svojo ljubljeno domovino. Raje bi bil mrtev ali pa sloboden, kot da bi se vrnil služiti sistemu ali postal drugi Nikiforov. Vsak normalen človek ima še druge možnosti. Lahko živi v Sovjetski zvezi tako, da se čim manj meni za sistem in živi udobno življenje po svojih zmognostih. Moj primer pa ni bil tak. Bil sem del sistema; sistem me je stiskal za vrat.

Če bi se vrnil z morja, bi moral v celoti služiti policiji. Azarov in Nikiforov sta mi to jasno povedala. Ker pa sem videl, kaj je ta sistem storil ljudem in moji domovini, mu ne bi nikoli mogel služiti. Sem Rus. Ljubim svojo domovino. Ljubim njene ljudi, se mi je od vseh teh nasprotujočih misli v glavi vrtelo.

Naša podmornica je plula ob obali Koreje in Japonske, potem pa se je usmerila prek prostranega Pacifika proti Združenim državam. V nekem smislu sem bil počaščen, da so me izbrali za podmorniškega oficirja, saj so ta mesta namenjena sovjetskim pomorskim oficirjem, ki jih zberejo z največjo previdnostjo. Samo tisti z neoporečnimi karakteristikami so lahko izbrani. Imajo dostop do vojaških tajnosti in imajo v rokah jedrsko orožje, ki lahko povzroči vojno. Vendar dolžnosti na podmornici niso bile tisto, kar sem si želel. Bil je namreč nemogoče, da bi s podmornice izvedel svoj načrt za pobeg.

Minevali so tedni in meseci, jaz pa sem upal in čakal, vestno opravljajoč svoje dolžnosti. Sredi junija 1971 pa so mi sporočili, da je v bližini sovjetski vlačilec *Ivan Sereda*, na krovu katerega potrebujejo radijskega oficirja. Kapitan me je obvestil, da me bodo sredi Pacifika izkrcali in da bom prevzel mesto radijskega oficirja na vlačilcu

Ivan Sereda. Prekipeval sem od veselja. Stvari so se dobro razvijale. Na površje smo se dvignili 25. junija v bližini Havajev in tam sem se vkrcal na Ivana Seredo.

Bil sem na pomorski površini. Pluli smo mimo Havajev, naravnost proti San Diegu, kjer smo prišli zelo blizu obale. Potem smo nadaljevali plovbo na sever vzdolž kalifornijske obale, čisto blizu Los Angelesa. Vse je kazalo, da je prišel trenutek mojega bega na svobodo. Bili smo tik ob teritorialnih mejah. Pozno zvečer sem zbral nekaj lesenih desk in jih zvezal v majhen splav. Načrtoval sem, da bi ponoči nanj naložil hrane in vode in ga uporabil za plovilo. Potem bi plaval do območja teritorialnih voda Združenih držav in dal znamenje kakšni ameriški jahti ali drugi ladji, ki bi plula mimo. Splav je bil torej pripravljen in skrit.

Na daljnem obzorju sem mogel videti luči Los Angelesa. Svoboda je bila tako blizu, jaz pa sem moral dežurati kot radijski operater. Tiste noči, ko so bile moje misli večidel zaposlene s svobodo, ki je bila tako blizu, sem rutinsko opravljal svoje dolžnosti. Kmalu sem sprejel sporočilo, da nam bodo v najkrajšem času poslali poročilo iz Moskve. S svinčnikom v roki sem začel spremljati poročilo, ki me je preplašilo. Komaj sem zmozel pravilno beležiti vsebino, ki je tako močno vplivala na moje načrte. Eden naših ribičev, je bilo rečeno v poročilu, mlad Litvanec z imenom Simas Kudirka, je 23. novembra 1970 skočil s sovjetske ribiške ladje in splaval do ameriške ladje, ki je plula ob obali Nove Anglije. V poročilu je bilo rečeno, da je Kudirka zagrešil izdajo Sovjetske zveze in so ga obsodili na deset let ječe.

Seveda! Le kako sem mogel pozabiti na Kudirko! Za njegov poskus pobega sem slišal takrat, ko se je to zgodilo, sedaj pa sem v naglici pozabil. Prav na predvečer pred načrtovanim pobegom sem slišal poročilo o njegovi obsodbi, kar me je navdalo z velikim strahom. Spominjam se, da so nam takrat rekli: „Vlada Združenih držav je v celoti sodelovala s sovjetsko mor-

Sergej kot „kralj“ v otroškem zavetišču. Zob je izgubil, ko je branil svoj „kraljevski položaj“.

narico in nam takoj izročila Kudirko, ki je sedaj v naših zaporih.“

Vsem sovjetskim mornarjem so povedali, da je ta predaja sovjetskim oblastem del novega dogovora med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo, po katerem bodo Združene države izročile vsakega mornarja, ki bi poskušal pobegniti, tako kot so izročile Kudirko. V tistem času sem premišljeval, kakšna svobodna dežela je ta Amerika, če sklepa dogovore o izročitvi vsakogar, ki poskuša priti na svobodo.

Postal sem jezen sam nase, da sem pozabil na Kudirko in skoraj ponovil njegovo napako. Spomnil sem se majhnega splava, ki bi me lahko izdal, če bi ga našli. Ves zaskrbljen sem končal dežurstvo in tisti trenutek pohitel na mesto, kjer je bil splav skrit. Oddahnil sem se, ker ga ni še nihče odkril. Tisto noč sem stal ob ladijski ograji in gledal sij luči Los Angelesa ter premišljeval o tem, zakaj Amerikanci izročajo ljudi, ki pobegnejo na svobodo. Kasneje sem zvedel, da je Kudirko izročil neki ameriški admiral brez vladnega dovoljenja in da to ni bila ameriška vladna politika.

Zrl sem v vodo, tako toplo in tako vabečo. Sedaj bom moral izbrati Kando... *Le zakaj Amerike ne!*

(Bo še).

Misli

Vera dobro pove to, česar čuti ne povedo, a to ni nasprotno tistemu, kar ti vidijo. Je nad njimi, ne pa proti njim (Blaise Pascal).

Biti junak v eni minuti ali v eni uri je lažje, kakor prenašati vsakodnevno življenje v tistem junaštvu (Fjodor Mihajlovič Dostojevski).

Gospod, saj bi ti prav rad služil, vendar le po urah. Rad bi kaj žrtvoval, vendar ne sebe. Rad bi ljubil, vendar ne preveč. Rad bi začel, vendar šelel jutri (Paul Roth).

Božje ljubezni je vredno samo eno: da bo oče poklical vsakega svojega otroka z njegovim lastnim imenom in priimkom... Nič, kar je na tem svetu božjega, ne bo uničeno, ampak samo poveljano (Alojz Rebula).

Posebno si moramo prizadevati, da smo do ljudi dobri v majhnih stvareh. Brez cene so tiste visoke misli, ki včasih pridejo, kako velikodušno bomo ravnali z bližnjim. Naša ljubezen do bližnjega se mora kazati v vsakdanjih rečeh (Irenej Friderik Baraga).

Ob knjigi Franca Cerarja »Partizan nekoliko drugače«

P. LOJZE
KUKOVICA, DJ

(2)

Morda ob tem razmišljanju tudi vi meni stavite vprašanje: ali ne bi bilo s strani našega naroda sebično enostavno čakati, da nas drugi osvobodijo, medtem ko bi sami držali križem roke? Ne, ne bi bilo in ni bilo sebično, ker nam ni bilo mogoče nič drugega storiti. Kaj pa naj bi storili mi, majhen narod, brez orožja in brez zunanje pomoči proti okupatorju, ki je bil tedaj na višku svoje moči? Sami pišete v knjigo, kako je vam partizanom primanjkovalo vsega, od hrane in obleke do municije in orožja. Proti tankom, topovom in avionom se ne da boriti z golimi rokami. Saj nas tudi zavezniki niso k temu pozivali, ker so vedeli, da tega od nas ne morejo ne pričakovati, še manj zahtevati. Naš narodni samomor bi tudi poteka vojne bistveno ne spremenil. Toda komunistična stranka ni bila voljna sprejeti nobenega teh razlogov. Njen cilj je bil pač prevzem oblasti, pa naj bi na slovenski zemlji ostalo še tako malo ljudi, če bi le ti živeli v „novi družbi“.

Ni čudno, da je tudi Cerkev bistveno posegla v razčiščevanje idej, v razkrivanje komunistične prevare. Začutila je to dolžnost. Iz skrbi za svoje vernike in iz skrbi za narod. Govorila je ljudstvu, da noben katoličan, kateremu je mar krščanske kulture, ne bo sodeloval z ateističnim komunizmom; da „osvobodilni boj“ ni v resnici osvobodilni, temveč zaslužnjevni boj; da komunizem hoče uničiti krščansko kulturo in zgraditi novo družbo, v kateri ne bo mesta ne za verske ne za krščanske in občečloveške vrednote; da bodo poskušali novi oblastniki spremeniti duhovno obličje naše zemlje proti volji lastnega naroda. In še in še! Večino je prepričala, vseh ne. Premnogi so, žal, nasledili masivni komunistični propagandi, ki je dvignila zastavo narodne osvoboditve, spretno pa zakrivala svoje resnične namene. Vi sami ste indirektna priča za vse to. Če bi jim res šlo za svobodo naroda, kakšen smisel naj je imelo, da so vas pri partizanih neprestano skušali oropati vaše vere? Prav zaradi svojega verskega nazora ste bili res „partizan nekoliko drugače“, jaz bi celo rekel „partizan zelo drugače“. Sami priznavate, da je bilo splošno vzdušje v partizanih

brezversko, protiversko, gotovo pa zmeraj proticerkveno. Vas so kot vernega človeka med seboj sicer trpeli, ker pač niste preveč glasno govorili o svoji veri, njihovega zaupanja pa niste nikdar uživali, zato tudi niste nikdar „prišli naprej“, čeprav bi vam po vaši izobrazbi to pripadalo. Če bi imeli kaj preveč verskega vpliva na svojo partizansko okolico, pa ne bi bilo čudno, če bi nenadoma v kakšnem boju „padli“ in tako izginili, kot se je to drugim zgodilo. Ali vam ni že samo to vaše doživetje zadosten dokaz, da OF ni šlo za narod, temveč za boljševiško revolucijo? Če bi OF šlo res za narod, potem bi ne poskušala pri svojih privržencih rušiti krščanskega svetovnega nazora, ki je bil vendarle sestavni del našega narodovega bistva! Zakaj jih je tako motil ta nazor in krščanska vera, saj nista nasprotna svobodi naroda! Sami tudi pišete, kako so vam pri političnih mitingih govorili neprestano samo o dobrotah Sovjetske zveze, o Stalinu kot največjem strategu in ne vem, kaj še vse. Vse je bila le komunistična propaganda! Vse le pranje možganov! Tako ste tudi vi, tak narodnjak, veljali za „politično nezanesljivega in oportunističnega“, ker je bil vaš „odnos do KP negativen in odklanjajoč“, čeprav so priznali, da ste poštene. A ker ste „bili globoko verni“, ste bili nezanesljivi.

Naš dom, San Justo. Nastop folklorne skupine v gorenjskih narodnih nošah na prireditvi z množično udeležbo, s katero so pozdravili škofa Piriha.

Foto MARJAN OVEN

Potem pravite, da je „enim in drugim šlo za oblast... Sovražiti in biti osovražen. Moriti in biti umorjen“. Da, komunistom je šlo za oblast, edino to. Njihovim nasprotnikom pa ni šlo za oblast. Sicer se jim je trenutno preprečevalo nje izvrševanje, ker je oblast na Slovenskem izvrševal pač okupator, a ko bi okupator odšel, bi oblast naravno spet morala priti v roke tistih, ki so jo pred okupacijo legitimno izvrševali. Za kar je protikomunistom šlo, ni bila oblast, temveč kako preprečiti, da bi se oblasti polastil nekdo, ki za to ni imel nobenega pravnega naslova in ki bi s totalitarnim sistemom uničil temelje slovenske demokracije. Šlo jim je za to, da preprečijo nasilno boljše vladavino naše domovine. Šli so v boj za to, da bi OF ne vsilila z ognjem in mečem našemu narodu neko „tujo učenost“, katero je narod odklanjal. Narod ni mogel sprejeti, da bi neka neznatna skupina ljudi izrabila najtežje trenutke, čas sovražnikove okupacije, da pride do oblasti in vsemu narodu proti njegovi volji vsili družabni in politični sistem, ki ga je ta narod vedno odklanjal, kot so ga do sedaj odklanjali sploh vsi narodi. Kajti, ali ni nadvse značilno dejstvo, da komunistična stranka nikjer na svetu ni prišla na oblast po demokratični poti, temveč povsod le z nasiljem, krvavim ali pa nekrvavim? Zato, pater Cerar, delate vsem protikomunistom krivico, če jih obtožujete oblastiteljnosti. Ne, prav nič jim ni šlo za oblast! Borili so se za ohranitev svojih življenj in vrednot.

Protikomunisti so imeli namen, da branijo nedolžna življenja, da zaščitijo brezbrambne ljudi pred ropanjem in nasilnim rekrutiranjem za OF in pred ubijanjem. Stvari je treba vendarle povedati tako kot so bile. Ni šlo za sovraštvo do partizanov, šlo je za obrambo proti njim. Vas so res partizani učili sovraštva in ga učili tudi izvrševati celo nad civilnimi ljudmi. To sami poveste. Nas domobranci pa so učili, da so v večini partizani zapeljani Slovenci, da se borijo, za kar bi se ne borili, ko bi poznali „pravi obraz Osvobodilne fronte“. Nikdar nas pa niso učili sovraštva. Če

je kdo res sovražil med nami, potem je to delal na svojo roko in proti temu, ker so ga učili in kar so mu govorili.

V knjigi seveda obravnavate tudi važno temo protikomunističnega oboroženega odpora. Nočem se izrečno spustiti v to tematiko. Veliko je o tem že bilo napisanega in povedanega z obeh strani. Vi ste do pojava Vaških straž in domobrancev kritični. Nekoliko je to celo razumljivo iz vašega čustvenega razpoloženja. Bili ste pač partizan, čeprav „nekoliko drugače“, a vendarle partizan. Vendar bi pričakoval, da bi se kljub temu prikopali do bolj objektivne sodbe, do katere so se, kot sem že omenil, prikopali tudi mnogi vaši bivši sobojevniki. Če bi to napisali neposredno po koncu vojne, ko je bilo še vse megleno, nejasno in razbolelo, bi se manj čudil. Vi pa imate za seboj že več desetletij komunistične tiranije, nasilnega in krutega zatiranja najbolj osnovnih človeških pravic, načrtnega razkristjanjevanja naše družbe, še več, prisilne ateizacije. Po vsem tem bi človek pričakoval, da boste imeli več razumevanja za oborožen poskus, kako naši domovini vse to gorje prihraniti. Ali ni imel narod pravice, da se je z vsemi razpoložljivimi in moralno upravičenimi sredstvi uprl poskusu nasilne, protinarodne boljše vladavine? In za to, samo za to je šlo. Pa pustiva to!

Kar pišete v poglavju „Pijana zmaga“ je pretresljivo. Usoda vrnjenih domobrancev — mučenih in na strahoten način pobitih in pometanih v jame, posejane širom naše domovine! In to niso bili samo domobranci, med njimi je bilo mučenih in pobitih na stotine civilnih ljudi, celo žena, deklet in otrok. Je to edinstven primer v tisočletni zgodovini. Tega je bil resnično zmožen samo brezbožni, protičloveški komunizem. Mnogi od teh pobitih civilistov niso zakrivali drugega, kot da so bili sorodniki domobrancev, ali pa še to ne. Čisto enostavno so zbežali pred partizani na tuje, ker jim niso zaupali. Mnogi od teh so bili celo žrtve starih medsebojnih obračunavanj.

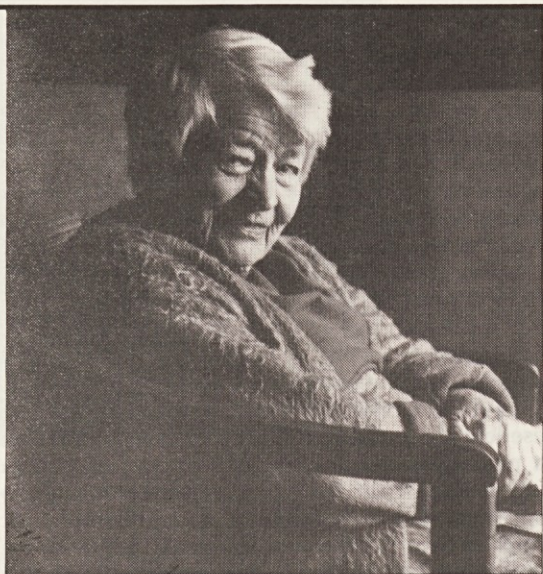
Neutolažljiva žalost in groza nas prevzame še danes, ko se jih spomnimo. Dovolite mi, da tu omenim primer svoje družine. Zgubil sem tri brate, najmlajši od njih je bil komaj šestnajst let star. Ne vem, kje so bili postreljeni, v katerih jamah počivajo njihove kosti. Tudi tega nam sovražnik ni privoščil, da bi se smelo zvedeti za njihov grob. Poznal sem svoje brate in tudi premnogo drugih domobrancev in vem, kaj so bili in kaj so mislili. V njih ni bilo sovraštva. Zato me boli in z menoj vse nas, ko vi pišete, da je bilo „ozračje na obeh straneh nabito s sovraštvom“. Za nas domobranci — tudi jaz sem bil med njimi — je to krivično in žaljivo. Če je bil kdo med nami, ki je sovražil, potem je to delal iz svoje zlobe, ne pa ker bi ga na to navajali ali pa ga sovraštva učili. Če se je kakšno kruto dejanje na naši strani zgodilo, vam lahko zagotovim, da za to ni nihče dobil navodila od zgoraj. To je storil na svojo roko in če se mu je to dokazalo, je bil kaznovan.

Medtem pa ste bili vi — tako pišete

Naš dom, San Justo. Nastop folklorne skupine v belokranjskih narodnih nošah na prireditvi, s katero so se Sanhuščani predstavili škofu Pirihiu.

Foto MARJAN OVEN

Devet let v rdečem raju

**VERA REMEC
DEBELJAKOVA**

četrtem razredu osnovne šole in smo jo učenke zaradi njenega milega značaja rade imele. Imela pa je sestro, Julijano Pintar, obe sta bili doma iz Lovskega Brda v škofovskih hribih, in ta je bila

huda propagandistka za partizane ter je mogla na sestro vplivati. Ko so pozneje po koncu vojne komunisti ukinili pouk verouka v šolah, je gospa Justinova začela zbirati otroke šentviške fare in jih privatno poučevala v krščanskem nauku. Oblast jo je seveda takoj poklicala na zagovor in jo tudi zaprla, ne vem, za koliko časa. Mislim, da je po tem postopku jasno spoznala „pravi obraz OF“, vsaj ob poznejših srečanjih z njo sem imela ta vtis.

V Ljubljani je bilo več vodilnih vernih družin, ki so se smatrale takorekoč za smetano ljubljanskih vernikov, pa se jim je prenekateri otrok povsem izneveril in se udinjal novi komunistični doktrini.

V naši dijaški organizaciji je bila npr. dekle-učiteljica, iz zelo verne družine, tudi sama polna idealizma, vnetja za vsako pozitivno delo v smislu katoliških načel. Ob ustanovitvi OF pa je tako nasedla komunistični propagandi, da je postala ena najbolj zavzetih partizanskih aktivist! Pa to ni bil samo osamljen primer.

Meni je še danes nerazumljivo, kako se je mogel kdo, ki je bil vzgojen v idealnem verskem okolju, tako izneveriti vsem, kar je v mladih letih prejemal v lastni družini, kongregaciji, organizaciji. Najbolj me je bolela nezvestoba papeževim enciklikam, ki so jih zlasti v katoliških organizacijah stalno proučevali, in niso imeli posluha za stalna opozorila škofa dr. Rožmana, da naj se verni varujejo volkov, ki pod krinko na-

rodne osvoboditve zavajajo verne v komunizem, ki je bil in je še vedno viden nasprotnik Cerkve in njenih naukov.

Velikokrat je bil vzrok temu privlačnost novega nauka, ki se je ponašal z absolutno svobodo zlasti v moralnem oziru in je zlasti razbijal svetost zakona, kar so dokazale številne ločitve in zamene zakonskega druga, v kar Cerkev ni nikoli pristala.

Nadaljujem z našim umikom:

Po večerji se je Tine takoj odpeljal naprej s kolesom proti Trziču, mene z otroki pa je dr. Justin s svojim avtom zapeljal v Škofjo Loko. S Tinetom sva se zmenila, da tam počakamo, da vidimo, kakšen bo položaj, in v primeru potrebe bežimo čez mejo. Tinetova domača hiša (danes zaščitena kot zgodovinska zanimivost) stoji prav pod bivšim nunskim samostanom, v vznožju grajskega hriba: Tineta so v Loku celo imenovali „kloštrski muc“. Ob našem prihodu sta bila v domači hiši le še priletni Tinetov oče in sestra Poldka, pozneje poročena s Fr. Balančem, ki je vodila še vedno obstoječo domačo trgovino „z deželnimi pridelki“. Oba brata in druge sestre so živeli s svojimi družinami že v lastnih hišah oz. stanovanjih. Le sestra Minka je bila s svojo družino še v Srbiji, kamor so jo Nemci ob zasedbi Gorenjske pregnali. Ko se je z vso družino vrnila, je zvedela, da je mož na seznamu onih, ki jih hočejo partizani odstraniti. Prekrižal jim je račune, ko je en teden pred določenim rokom umora umrl sam naravne smrti! Brat Francelj je bil tedaj še zaprt v Begunjah (najprej po Nemcih, potem po partizanih), Aničin mož-učitelj, Jančko Sicherl, se še ni vrnil s Tirolskega, kamor so ga Nemci prestavili. Doma je bil s svojo družino v ločenem stanovanju le starejši brat Viktor, stoprocentni invalid še iz prve svetovne vojne. Njegova žena Mica, doma iz Gorenje vasi v Poljanah, iz

(2)

PRVI DNEVI V RDEČEM RAJU

Ko so se naši: oče, moj mož, Tine, Bara in Vlada dne 5. maja 1945 v jedilnici poslovili od nas ostalih, so se oče, Bara in Vlada z banovinskim avtomobilom odpeljali v begunstvo. Kot so mi potem povedali, se je avto na vrh Ljubelja ustavil, ker je zmanjkalo nafte oz. je bila nafta zmešana s sladkorjem. Seveda je bilo to sabotaža s strani šoferja, katerega so Natlačenovi zelo cenili. Naši trije so potem nadaljevali pot peš. Tine se je iz Ljubljane odpeljal s svojim kolesom, a se čez četrto uro že vrnil, da naj se hitro pripravim in grem z njim in otroki do Justinovih v Št. Vid in potem dalje v Loko. Zmetala sem v globoki otroški voziček nekaj otroških oblek in predvsem plenice, posadila na vrh Jožejko in smo šli peš proti Ježici. Tine je peljal kolo „za ušesa“. Ko smo prišli do Justinovih, smo tam našli že precej znancev, ki so se na svoji poti v begunstvu tu ustavili. Gospa Anica nas je vse pogostila z večerjo. Med pogovorom pri večerji, seveda o zadnjih dogodkih in begunstvu, se je gospa izrazila zaradi škofa dr. Rožmana: „Kdor druge pošilja v begunstvo, mora iti tja tudi sam!“ Presenečena sem bila, da je ta gospa tako mogla nasesti partizanski propagandi in verjeti njih laži, ko je bila vendar verna in vedno žena na mestu. Gospa Anica je bila moja učiteljica v Lichtenthurnovem zavodu v

znane „klerikalne“ družine Mrak, pa je bila med revolucijo in pozneje strastna pristašinja OF in vneta sodelavka v AFŽ.

V Loki mi je bilo v veliko moralno oporo moja stara znanka in prijateljica še iz orliških let, učiteljica ga. Ivanka Štraus-Gojničeva, sestrična duhovnika Štrausa, ki so jo Nemci zaradi imena označili kot „Volksdeutsche“ in jo predstavili v Šlezijo, od kjer se je po vojski vrnila v Loko. Kot svojo bivšo učiteljico so jo v Loki prijazno sprejeli in ni imela težav z oblastjo. Še danes hranim avstrijski srebrnik, ki mi ga je takrat podarila!

Ob svojem umiku iz Loke so Nemci rekvirirali v Poldkini trgovini več moke in sladkorja, ki si jih Poldka ni upala zadržati, ker se je Nemcev še vedno bala.

Mimo tastove hiše pod grajskim hribom so se tiste dni pomikale kolone zajetih domobrancev in nemških ujetnikov. Prosili so za vodo in jo je Poldka ponudila, a so ji stražarji to prepovedali.

Že prve dni mojega bivanja v Loki se je ustavila pred tastovo hišo ga. Plečnikova, žena Ivana Plečnika iz Hotederšice, ki je tik pred revolucijo kot mizar zelo lepo izdelal možovo knjižico. Nosila je v naročju trimesečnega dojenčka in bila vsa zaskrbljena: mož je bežal, več otrok je še doma, ona sama je preko hribov z otrokom prišla do Loke. Ko je videla na tastovi trgovini napis DEBELJAK, se je ustavila tu in naletela name. Po posvetu se je vrnila domov v Hotederšico še po ostale otroke. Dojenčka so medtem — po posredovanju Ivanke Štrausove — sprejele neke redovnice s Spodnjega trga v svojo sirotišnico med druge otroke. Ko se je gospa vrnila še z ostalimi otroki, jim je poiskala po raznih kmetijah službe in šla tudi sama z dojenčki služiti na neko kmetijo. Po tistem je v Sloveniji nisem več videla, pač pa se je z malim sinčkom sešla z možem in so se nastanili v Middletownu v Severni Ameriki, kjer je mož pred leti umrl, sama pa s sinom zadovoljno živi tamkaj. Mislim, da so se ostali otroci vrnili na dom v Hotederšico, kjer jim je nova oblast domačijo seveda zaplenila. Tamkaj si

je poiskal nevesto g. Janez Petkovšek iz Churruce, s katero si je ustvaril lepo in verno, danes že odraslo družino.

G. Plečnik in žena sta nas še za življenja mojega moža obiskala celo v Argentini, pozneje kot vdova še enkrat gospa sama.

Ko se je položaj po prvih dneh „osvoboditve“ nekoliko umiril in sem se zavedla, da ne morem več biti v nadlego tastu in svakinji, sem prosila Poldko, da nas je z izposojenim vozom zapeljala nazaj v Ljubljano, kjer se nas je zapuščena mama zelo razveselila. Ves čas naše odsotnosti je bila v hiši sama s služkinjo Karlino, le semtertja jo je razvedril redek obiskovalec, npr. v Ljubljani zelo poznani trgovinski nameščenec Ciril Korošec, večina znancev pa se je začela hiše izogibati.

Med vojno smo se zaradi različne politične opredelitve popolnoma razšli z dolgoletnimi sosedi — družino tedaj že pokojnega prof. Evgena Jarca. Ko je prve dni po koncu vojne gospa Jarčeva srečala našo mamo, ji je ponudila roko: „Gospa, podajva si roke, da se ne bomo v sovraštvu ločili s tega sveta!“ Torej je bila prepričana, da nas bodo komunisti vse pobili. Vendar gospa je bila dobra, ko nam je še zadnje dni pred zaplenbo spravila več stvari.

Spor z Jarčevimi ima v glavnem tole ozadje: Jarčeva hčerkica Ivica je na postaji v Grosupljem spraševala, če so prispeli 3 vagoni (?) obvez za partizane. Pri tem so jo zalotili domobranci in jo zaprli ter pretepli. Ko je po posredovanju igralke Mlejnikeve in njenega prijatelja nemškega komandanta Schuhmacherja že po enem dnevu bila iz zapore izpuščena, si je takoj dala izstaviti od dr. Misa zdravniško spričevalo o znakih pretepanja, in je domobrance naznanila Nemcem. Za ovadbo Ivice so Jarčevi dolžili nas. Končni epilog k temu je pojasnil g. Godec, bivši gostilničar v Ramos Mejiji na Alvarado 350. Kot komandant domobranske posadke v Grosupljem je za aretacijo vedel, poznal pa je tudi Ivico, ker je bila ga. Jarčeva doma v Višnji gori (Omahnova).

Takoj po vrnitvi iz Loke sem opazila, kako se v nasprotni hiši stalno gibljejo zastori in da nas nekdo neprenehoma opazuje. Gospodar hiše je bil neki Verbic, trgovec z usnjem z Vrhniške, opazovalka pa je bila njegova hčerka. To sem tudi videla, da je večkrat sedla na kolo in odvihrala na Pojansko cesto, na „kvart“ — seveda poročat, kaj se pri nas godi in kdo k nam zahaja.

(Bo še)

Naš dom, San Justo. Na prireditvi na čast škofa, ki je obiskal argentinske Slovence, tudi Ribničan ni mogel majkati...

Foto MARJAN OVEN

«PARTIZAN NEKOLIKO DRUGAČE»

Nadaljevanje s 55. strani

vi sami — ves čas svojega partizanstva priča „spodbujanja k sovraštvu. Prisotno je bilo v medsebojnih pogovorih, v nagovorih starešin, pa tudi v časopisju“ (str. 111). In prav nadaljujete, da je „človek, ki sovraži, hujski od zveri, kajti zver mori samo toliko, kolikor je potrebno, da si uteši lakoto. Človek pa sovražnika pobija, da si uteši slo po zmagi. Ker ga nasiti le popolna zmaga, je sposoben iti do popolnega uničenja sovražnika“ (istotam). Domobranci niso mogli slutiti, da bo v partizanih tolikšno sovrašтво še po zmagi. Zaupali jim sicer niso, zato niso ostali doma. Mislili pa so, da jih po zmagi ne bodo lovili kot ranjenih zveri. Kako smo se motili! Kot ste vi rekli, sovraštvu v njihovih srcih bi bilo zadoščeno šele, ko bi prišlo do končnega uničenja nasprotnika. Še celo uničenje samo jim ni bilo zadosti. Prej so jih mučili, poniževali, šele potem onemogle pobili. Sejanje sovrašтва med vojno je s tem rodilo svoj najbolj dozorel sad. Navadno so zmagovalci s premaganim nasprotnikom velikodušni, mu prizanešajo, sovrašтво partizanov pa je seglo preko vojne in čez meje domovine. Bog ve, za kakšno ceno so zbarantali našo nasilno vračanje. Ni jim bila zadosti zmaga, čez mejo so šli iskat svoje nasprotnike in s prevaro, eno več od tolikih, so jih dobili v svoje roke. Mnogi med nami, ki so že vedeli, kam so odšli njihovi tovariši, so se vdali v usodo, češ saj nam ne bodo nič hudega storili. Konec vojne naj bi bil po njihovem tudi konec sovrašтва in preganjanja. Kako kruto so se zmotili!

Če s svojim vprašanjem „Kaj bi naredili domobranci, če bi se zmaga nasmehnila njim in bi jim prišlo v roke deset tisoč neoboroženih partizanov, kakšna bi bila pijanost njihove zmage“ hočete namigniti, da bi bili tudi oni kaj takega zmožni, potem že samo vaše vprašanje smatram za izredno žaljivo in krivično. Upam, da tega niste tako mislili. Vendar že najmanjši dvom o tem, ali bi bili domobranci kaj takega zmožni, kaže, da domobrancev niste poznali in jih še danes ne sodite pravilno in pravično. Imam vtis, da še vedno nanje gledate skozi temna očala predsodkov in klevet, s katerimi so vas hranili pri partizanih.

Tudi naslednje vaše besede zvenijo nerazumljivo: „Omeniti je treba še zadrego partizanov, kaj naj naredijo z belogardisti. Naj jih pustijo, da se vrnejo na svoje domove? Tam se bodo srečavali s svojimi sosedi, ki so bili v partizanih. Kako se bodo gledali? Ali ne bo prihajalo do obračunavanja? Kdo jamči, da se ne bodo povezali med seboj in s tujino in začeli rovariti proti novi oblasti? Zadrega je bila prisotna in treba je bilo ukrepati.“ (str. 112). Oprostite, te besede, tako kot so napisane, zvenijo naravnost cinično. Ne vemo, kam z domobranci. Sicer niso storili nič smrti vrednega — ali ni tako govoril Pilat, ko je obsodil Kristusa — a, ker ne vemo, kaj je storiti z njimi, jih bomo enostavno pobili. Tako bomo stvar dokončno in najlažje rešili. Najprej vse storiti, da jih nasilno in zvijsko dobijo iz tujine domov, potem se pa vprašati, kaj z njimi. In nato preprost sklep: v smrt z njimi! Tako so zapisali usodo 12.000 domobrancev in nekaj stotin civilistov!

Ne, mislim, to ni prava razlaga. Menim, da je bolj logična in stvarna razlaga za ta edinstveni genocid naše zgodovine, ta, ki jo tudi vi sami nakažete, ko v naslednjih vrsticah pišete: „Možna je tretja razlaga, po kateri se je komunističnemu vodstvu ponudila priložnost, da se po hitrem postopku znebi tisočev sovražno razpoloženih

Šel sem brate iskat...

IVAN KOROŠEC

*Kakor da se utrgal je plaz,
je obtičala skala
nad zadavljenim breznom;
z zemljo in gruščem pokrita,
z bršljanom ovita.
Ob stenah vdolbine
lobanja izglozanega brezna.
V njej skalne police
z razmetanimi, rjavimi kostmi
in konci bodeče žice.
Tisoč razdrtih želja,
trohneči spomini,
pokopane obljube,
vse zasuto v bolečini.
Vse prst postaja
za novo rast,
za rod,
ki prihaja.
Po izmitih stenah
solze polzijo
in se trgajo kakor hizop
v nežegnani grob.
Tik - tik - tik - -
Že pol stoletja,
dneve in noči
nekje v globini
odmev šteje kosti...*

vernih Slovencev. Izkoristilo jo je. Pa ne v stanju neke omotične pijanosti, ki v njem ne bi vedelo, kaj počne. Tudi ne iz kakšne nepremagljive zadrege, ki si iz nje ne bi znalo drugače pomagati. Kar je storilo, je storilo pri polni zavesti, premišljeno, hladnokrvno in preračunano, zavedajoč se, da so takšna dejanja v skladu z načeli neizprosne razredne boja“ (str. 112). Mislim, da je to pravilna razlaga za ta ogabno pošastni dogodek naše polpretekle zgodovine.

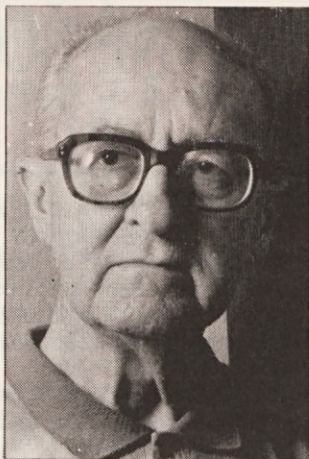
S tem končam svoje kratke pripombe k vaši knjigi. Ne zamerite mojim odkritim besedam. Morda vas je katera neprijetno prizadela. Nisem vas hotel žaliti. Napisal sem jih le z eno željo: da se resnici pomaga do zmage. Kajti samo na resnici, resno iskani in pravično priznani, bo mogoče zgraditi novo Slovenijo, skupno domovino vsem nam, vam doma in nam na tujem.

NOVA KNJIGA

STANE KOS

STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM 1941-1945 II. DEL

ALOJZIJ GERŽINIČ

STANE KOS, STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM 1941-1945, II. DEL, samozaložba, Buenos Aires - Celovec, junij 1991, 271 strani.

Izdelava tega 2. dela je terjala, prav tako kot izdelava 1. dela (1984), sedem let. Po 14 letih trdega dela je naša emigracija slovenskemu svetu podarila izredno pomembno knjigo, ki osvetljuje najhujšo dobo našega obstoja, hoče pomagati Sloveniji „pri iskanju njene čiste preteklosti“ ter nakazuje pot za pravilno reševanje težav po padcu najbolj škodljive okupacije — komunizma.

Avtor te knjige, ki se je doslej skrival za izmišljeno ime Staneta Kosa, je *Nikolaj Jeločnik*. V uvodu pravi: „Knjiga je delo enega samega človeka. Pri pisanju, zbiranju gradiva, (*) preverjanju resnice posameznih dokumentov nisem imel na voljo nobene komisije, tudi ne tajnih arhivov, ki so še vedno odprti partijskemu zgodovinopisju. (...) Pri pisanju sta pomagala prof. Janez Grum in g. Branko Rozman. Prvi z mnogimi dokumentarnimi zapisi, drugi s tem, da je dal iniciativo za to delo, z dokončno redakcijo napisanega in s financiranjem celotnega načrta.“ (6)

Delo je zgrajeno tako, da poglavju o protirevolucijskem in okupatorskem delovanju sledi poglavje o revoluciji; to se ponovi trikrat; sedmo poglavje prikaže zavezniško zmago v Evropi in njen odmev na slovenskih tleh; epilog pa sorazmerno obširno piše o domobranski predaji Angležem in angleški izdaji domobrancev.

Pisec je že v prven delu opozoril, da so „bombastični naslovi vojaških enot javnost zavestno zavajali: ustvarjali so videz množičnosti in pomembnosti.“ V 2. delu je treba s to razlago razumeti poimenovanje raznih partizanskih enot

(bataljon, brigada).

Zelo koristne so različne liste, npr. Seznam primorskih žrtev (82), Seznam duhovnikov, pobitih med revolucijo ali po koncu vojne (82-83, 259-263), Seznam vosovskih žrtev na Gorenjskem (110-112) s pripombo, da so bili mnogi umori izvršeni po predhodnem dogovoru med partizani in Nemci.

Ob vsej sintetičnosti besedila (**) je razvidna skrajna zapletenost in nevarnost položaja in so upodobljene poglavitne osebnosti. Kakšna veličina je odlikovala škofa Rožmana in generala Rupnika! Koliko junaštva in zvestobe so domovini in Cerkvi darovali mnogi nastopajoči, večina prav do začasne zmage temnih sil!

(*) Veliko gradiva zajema pisec iz komunističnih virov, največ iz Mikuža in Borisa Mlakarja.

STANE KOS

STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM 1941-1945

II.

(**) Obravnavano temeljno delo o revoluciji ima važna dopolnila in razlage v skoro 20 let starejšem Pravem obrazu Osvobodilne fronte. Za primer naj navedem, kako je obdelano vprašanje, „zakaj so slovenski protikomunistični borci sprejeli od Nemcev orožje za boj proti partizanski vojski“ (Pravi obraz, II, 297-304). Avtor številnih bistrih analiz v „Pravem obrazu...“ je bil prof. Mihael Brunec (Miha Marijan Vir).

NEKAJ OPOZORIL IN POPRAVKOV:

Stran 17 — Pisec Temne zarje na Primorskem Matija Tratnik je bil dr. Anton Kacin.

Stran 142 — Vito Kraigher naj bi bil ustreljen na Turjaku pred majem 1945. Na str. 154 je vključen pravilno med tiste, ki so bili pobiti pri Turjaku 4. maja (ne pa „konec aprila 1945“).

Stran 164 — Lista eksekutiranih ofarjev pri Turjaku ni popolna. Popolno je najti v reviji Borec, letnik 37, 1985, str. 718. Navaja 24 imen, 2 neznani ženski pa še 3 imena. Pok. dr. Maks Loh mi je pred davnimi leti sporočil, da je tam navzoči kurat dr. Ignacij Lenček obsojencem ponudil čas za kesanje in odvezo. To so vsi razen dveh žensk kleče sprejeli.

Stran 169 — V poglavju o Štajerski piše, da so se partizani pred Nemci umaknili na Štajersko.

Stran 220 in 224 — Major Lehman se je ustrelil 11. maja (220). Za datum 12. maja pa piše: Boh, Cof in Jeruc pod Lehmanovim poveljstvom.

Stran 258 — Zavezniške vojaške oblasti so „izročile... 11.000 slovenskih domobrancev Titovim partizanom, ki so bili jugoslovanski in slovenski patrioti.“ (!) „Titovom partizanom“ je treba postaviti takoj za „izročile“; tako se stranski stavek (ki...) pravilno veže z „domobrancev“.

Stran 225-235 — Dogodki v zvezi s predajo domobrancev so opisani po dnevih (začetek 24. maja) Zaverovanost našega vojaškega poveljstva in NO v Angleže in odsotnost skrbi za usodo domobrancev je nekaj nerazumljivega. Gl. poglavje Vzroki slepe vere slovenskih beguncev v Angleže (Pravi obraz..., III, 31-45)

Želeti in upati je, da bo ta zgodovina revolucije na Slovenskem našla mnogo bravev in da bo zaprla usta tistim, ki še danes zagovarjajo ali celo slave OF in strahotno uničevanje našega naroda po KP.

SLOVENSKE SOBOTNE ŠOLE

v Argentini v letu 1991

OSNOVNE ŠOLE

ŠOLA JAKOBA ALJAŽA V BARILOČAH

Učencev 11. Voditeljica: Marta Jerman; verouk: Marjana Marn; učiteljice: Alenka Arnšek in Lidija Kambič; v vrtcu je učila Cilka Arnšek.

ŠOLA FRANCETA BALANTIČA V SAN JUSTU

Učencev: 76. Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: Tone Bidovec; učiteljice: Danica Malovrh, Marija Zupanc, Veronika Malovrh, Andreja Krajnik in Monika Zupanc; petje: Anica Mehle in Andreja Selan; pomoč: Ivanka Puhek; predsednica šolskega sveta: Nežka Kržišnik.

ŠOLA IRENEJA FRIDERIKA BARAGE V SLOVENSKI VASI

Učencev: 54. Voditeljica: Mirjam Goljevšček; kateheta: Jaka Barle in Janez Petek; učiteljice: Martina Rozina, Lucijana Servin, Marija Urbanija, Lojzka Mehle, Olga Fink, Zlata Adamič, Zali Urbančič; petje: Monika Urbanija in Ani Rozina.

ŠOLA ŠKOFA JEGLIČA V SLOVENSKI HIŠI

4 učenci; verouk: dr. Alojzij Starc; učitelji: Marjeta Dobovšek, Frido Beznik in Marjana Batagelj; predsednik odbora staršev: inž. Jernej Dobovšek.

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA ŠPANSKO GOVOREČE V SLOVENSKI HIŠI

Učencev: 28; voditeljica: Marjana Batagelj; učiteljice: Irenka Fajdiga, Nevenka Godec, Karina Panaino, Lučka Tomazin, Veronika Vivod in Mojca Vombergar.

ŠOLA JOSIPA JURČIČA V CARAPACHAYU

Učencev: 27. Voditeljica: Ani Klemen; katehet: dr. Jure Rode; učiteljice: Ani Senovršnik, Metka Slabe, Monika Jeretina, Marjeta Senovršnik, Marija Slabe.

ŠOLA FRANCETA PREŠERNA V CASTELARJU

Učencev: 66. Voditeljica: Mija Markež; katehet: France Bergant; učiteljice: Pavla Petek, Helena Zarnik, Veronika Zorc, Monika Kenda, Nadica

Grohar; predsednica odbora staršev: Metka Kopač.

ŠOLA ŠKOFA ROŽMANA V SAN MARTINU

Učencev: 47. Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: dr. Jure Rode; učiteljice: Andreja Verbic, Ana Strle, Danica Petkovšek, Sonja Zorko, Angela Podržaj, Saša Golob, Metka Praprotnik Luna, Elizabeta, Petkovšek; predsednica odbora staršev: Marija Petkovšek.

ŠOLA ANTONA MARTINA SLOMŠKA V RAMOS MEJJI

Učencev: 62. Voditeljica: Helena Malovrh; katehet: Jože Škerbec; učitelji: Marjan Loboda, Marjan Loboda ml., Vladi Selan, Alenka Smole, Anka Smole, Gabrijela Malovrh, Helena Rode, Nancy Selan; petje in telovadba: Ivan Vombergar, Marcel Brula, Angelika Smole in Ciril Loboda; predsednica odbora staršev: Saša Omahna.

ŠOLA SV. CIRILA IN METODA V MENDOZI

Učencev: 40. Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; učiteljice: Tončka Šmon, Rezka Nemanič, Angelca Bajda, Lenčka Bajda; petje: Marjanca Bajda, Angelca Bajda in Lenčka Božnar. Argentinsko skupino 10 otrok uči Bibi Bajda.

KREKOVA ŠOLA V TUCUMANU

6 učencev, vodi Jožejka Žakelj in uči tudi Diana Draksler.

KUNČIČEVA ŠOLA V VILLA MERCEDES, SAN LUIS

9 učencev, vodi Jožica Zupanc, uči Marija Urbančič.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ RAVN. MARKO BAJUK

V SLOVENSKI HIŠI

Dijaki: 1. letnik - 36; 2. letnik - 29; 3. letnik - 24; 4. letnik - 25; 5. letnik - 24. Ravnatelj: lic. Franci Markež; profesorski zbor: Frido Beznik, dr. Katica Cukjati, Luka Debevec, Tine Debeljak, Veronika Grabnar, Marjan Hribar, Andrej Krečič, dr. Marko Kremžar, Pavlinka Kocmur, Marjan Loboda, Albin Magister, Alenka Magister, Metka Mizerit, Tomaž Rant, dr. Alojzij Starc, Jože Škerbec in Neda Vesel-Dolenc; tajnica: Cirila Žužek, knjižničarka: dr. Nataša Krečič.

V BARILOČAH

Dijakov: 6. Vodi: Milan Magister; učijo tudi Zdenka Jan, Ivan Arnšek in dr. Vojko Arko.

Stane Mustar, predsednik Našega doma, izroča spominsko darilo škofu Metodu Pirihu ob njegovem obisku sanhuškega doma.

Foto MARJAN OVEN

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1991

KRŠČENI SO BILI: Nevenka Belič, Natalija Mabel Krvina, Friderik Aljančič, Cecilija Florencija Falco Dragan, Tomaž Peršuh, Aleksandra Tatjana Ayerbe Rant, Janika Avguštna Potočnik, Nikolaj Habat, Marija Erika Mulc, Pavel Ignacij Menvielle Fink, Ivan Andrej Golob, Daniela Marzullo Rot, Nadja Monika Miklič, Boris Aleksander Mehle, Barbara Ferfolja, Aleksander Martin Rant, Nadja Medic, Gabrijel Kokalj, Romina Zupančič, Lucija Tatjana Canavese Hočev, Viktorija Glinšek, Lavra Gabrijela Re Klemenc, Marina Inés Bidone Voršič, Marija Musar, Nataša Malovrh, Alenka Cukjati, Ljudmila Smrdelj, Avguštna Yasmin, Nadja Monika Bajda, Diana Paola Cueto Marinšek, Nataša Malalan, Marija Florencija Silva Criscuoli, Noelijska Brillante Kokalj, Matija Lojze Leskovec, Mavricij Martin, dvojčka Marko Viktor in Sebastijan Mihael Belec, Nadja Vitrih, Tonček Oblak, Zofija Irenka Žerovnik, Marija Paz Jeriha, Daniel Radoš, Gabrijel Pavšer, Lucijana Soledad Smrekar, Marjan Škulj, Romina Sonja Aníbal Fabijančič, Alenka Morotti Bras, Erika Marija Omahna, Karolina Kristina Šenk, Zofija Ana Loboda, Miriana Andreja Delbene Korošec, Mirjam Noelia Šenk, Guillermo Valentin Žnidaršič, Lucijana Valerija Pleško, Aleksander Andrej Hostnik, Guillermo Damián Re Vesel, Lucas Héctor Bartolomé Bavec, Marjan Andrej Dolenc, Natalija Šimenc, Marko Jerman, Nataša Pavla Qualizza, Bojan Magister, Karolina Kenda, Lučka Marinčič, Lija Cecilija Kržišnik, Nadja Dobovšek, Karla Tatjana Spinella Reven, Lojze Emilijan Jan, Tatjana Rožanec, Matija Aleksander Urbančič, Marija Pavla Stariha, María del Rosario Arabetti Dimnik, Anton Ivan Podržaj, Matjaž Gabrijel Urbančič, Katja Marina Oblak, Erik Andrej Fell Zakrajšek.

POROČILI SO SE: Martin Žerovnik in Tatjana Golmajer, Jurij Lojze Frontini in Viviana Beatriz Delia, Klavdija Grebenc in Marcelo Ortega, Marija Bajda in Rodolfo Arroyo, Jože Šmalc in Mateja Hribar, inž. Milan Nemanič in prof. Rezka Novak, Slavko Rant in Patricija Sánchez, dr. Marjana Malalan in Néstor Trabuco, inž. Marko Gaser in Ana Marija

Rant, Marko Gabrijel Zupanc in Nancy Andrea Djourian, Gabrijela Medvešček in José Luis Cambiaso, Marko Kržišnik in Tatjana Modic, Pavlinka Voršič in German Ravarotto, Vencelj Dolenc in prof. Nedel Vesel, Nežka Angela Bajda in Alberto Renato Bellandi, Miloš Mavrič in Elizabeta Petkovšek, Gregor Papež in Tilka Močnik, Angelca Cukjati in Fausto Gorno, Pavel Marolt in Lilijana Bohinc, Viktor Lazar in Marcela Frances, arh. Jure Mihelič in Metka Japelj, Franci Petkovšek in Magda Zupanc, prof. Aleksander Strah in Marija Župančič, Marko Rezelj in Rezi Rovar, Metka Lampret in Branko Capuani, Terezika Rogina in Carlos Fernández, Daniel Fajfar in Sandra Musolino, Matjaž Ravnik in Helena Oblak, Tone Žitnik in Marjana Burja, arh. Franci Klemenc in Marjetka Mazora, Susana Strle in Marcelo Bustos, Karel Bajda in Celia Manzano, Jure Komar in Lenči Likozar, Helena Andreja Krajnik in Dario César Silvero, Janez Rode in Martha Durán, lic. Janko Šmalc in lic. Marjana Urbanija.

UMRLI SO: Stanko Lavrič, Alojzj Korinčič, Saša Baraga (83), Adela Cesar (69), duhovnik Marko Mavrič (61), akad. slikarka Bara Remec (81), Rudolf Ertnar

(84), Jurij Puhek (68), Katarina Ludman (85), Helena Mramor (74), novorojenček Pavel Ivan Lajovic, Anton Terpin (84), Ljudmila Oman-Villa (49), Mirko Klavžar (80), novorojenka Nataša Malalan, Ana Rode (79), dr. Jože Krivec (75), France Gorše (65), Ivan Ban, Anton Uršič (70), Marko Jerman (28), Miha Horvat (70), Pavla Zupan (89), Marjan Willenpart (79), Tone Kukovica (75), dr. Franc Bajlec (89), Marija Horvatin (96) Ivanka Rijavec (83), Alfonz Kuhar, Lojze Škoda (74), Katarina Kole (98), Jože Petkovšek (94), Anica Kralj (86), Štefka Zajc, Francka Vidmar-Polanc (86), Ivanka Gašperšič (83), Marija Korenjak (88), Angela Rupar (80), Rudolf Škamlec (89), Jože Senica, Mihael Mljaj (89), Matija Vintar (66), Ivan Gregorčič (44), Marija Moškat, Albina Teraš (68), Bernardina Mandelj, Tatjana Vovk (69), Antonija Pernišek (85), Marija Koradin (95), Katarina Prešeren (69), Leopold Ušaj (85), Peter Jakoš (58), Vera Terpin (80), Roza Špeh (71), Milka Hlača (84), Ivan Rauh (90), Jože Jerala (67), Ferdinand Jereb (76), Matevž Potočnik (73), Jože Gregorc (82), Avgusta Makuc (90) in Lovrenc Križman.

(Po Oznaniču)

San Justo, Naš dom. Škof Metod Pirih s svojim tajnikom Sandijem Skapinom na odru Našega doma.
Foto MARJAN OVEN

Matevžu Potočniku v spomin

Ko sem bil leta 1988 naprošen, da prevzamem scenarijo za otroško igro „Pekarna Miš-maš“, ki jo je za Alojzijevo proslavo v Slovenski hiši pripravila ramaška Slomškova šola, sem potreboval za izvedbo te naloge poleg kartona, ki ga ob takšnih priložnostih zmeraj dobim v Zupanovi tovarni, tudi nekaj novega lesa... Svetovali so mi, naj se glede tega in sploh mizarskega dela obrnem na gospoda Potočnika. Tako sem storil in tako sem se prvič srečal z njim.

Zmenila sva se za dan, ko se bova lotila ogrodka za kulise in sicer pri njem v mizarski delavnici, v njegovi tovarni. Ko sem mu omenil, da še nikoli nisem bil pri njih, naj mi pove, kako se do njih pride, mi je kratko odgovoril: „Kar doma me počakajte, vas pridem iskat!“ Za avtom je prišel k nam na dom.

Bila je sobota. Tovarna ni obratovala in ni bilo žive duše v njej. Ves prostor in vse stroje sva imela na razpolago. Pokazal mi je les, ki naj ga nosim k žagi, kjer ga bo obdelal in žagal. Bil je razigran in dobre volje. Kljub svojim sedemdesetim letom je v nekem mladostnem zagonu skoraj letal od stroja do stroja. In zgodilo se je, da se je spodtaknil ob les in „pogrnil“ po tleh, kakor je bil dolg in širok, da so mu padla očala z obraza in obležala daleč na cementu... Hitro se je pobral, tipal po tleh, iskal očala in ugotavljal, če so še cela. Nerodno mu je bilo...

Medtem ko sva „cimprala“, je obujal spomine. Pripovedoval mi je tudi, kaj je doživel v zaporu v Škofovih zavodih leta 1945, kjer je bil zaprt kot vrnjeni domobranec, in mi tudi razodel intimnost svojega srca, kako se je tam v stiski zaobljubil. Če se kdaj vrne domov živ in zdrav, da bo blizu doma na znanem križpotju, ki pelje v Crngrob, postavil v zahvalo znamenje, slovenski križ. Res so ga — proti pričakovanju — izpustili iz zapora. Domá pa mu je takoj postalo jasno, da v tistih razmerah ne bo mogel izpolniti svoje obljube. Saj so takrat križe podirali, ne pa postavljali novih! Videl je, da bo obljubo moral

preložiti na kasneje, ko se časi „obrnejo“. Kmalu je bil opozorjen, da mu ponovno grozi nevarnost. Še istega dne zvečer je zapustil drage domače kraje in se skušal prebiti na varno v Avstrijo, kar mu je tudi uspelo. Prišel je v liensko begunsko taborišče, tam spoznal deklo in se z njo poročil — gospo Kati — z njo se odselil v Argentino, kjer sta, kot večina beguncev, začela družinsko življenje iz nič. V srečnem zakonu sta imela šest otrok: tri sinove in tri hčere.

V Argentini najdemo Matevža Potočnika med začetniki in graditelji Slomškovega doma. Kasneje tudi med odborniki Rožmanovega zavetišča, kjer je postal še predsednik in eden njegovih največjih dobrotnikov. Ko so na neki seji na pobudo Jožeta Žerovnika sklenili postaviti za 25-letnico pomora domobrancev na vrtu zavetišča spominsko znamenje, sta glavno delo za postavitev prevzela prav Žerovnik in Potočnik. Prvi, da kot rezbar upodobi Križanega, drugi, da kot mizar izdelata slovenski križ. No in, ko ga Potočnik že polakiranega ogleduje v delavnici, se v hipu spomni svoje nekdane obljube in ugotovi, da poteka prav tiste dni petindvajset let od njegovega sklepa, ki ga je s tem križem na neki način „slučajno“, na Žerovnikovo prošnjo uresničil.

Ponudil sem mu, da to zanimivo zgodbo zapišem in objavim. Pa mi je — sramežljivi Gorenjec — odklonil: „Že, že, a ne tega objavljati zdaj, kvečjemu šele po moji smrti.“ Protestiral sem, zakaj šele potem, a zaman.

Ko sem že tu in tam kaj slišal o njegovem bolehanju, sem ga nekoč po nedeljski maši v Slomškovem domu pobaral, da greva, kadar on

hoče, v zavetišče, da ga fotografiram ob križu. Dogovorila sva se za naslednjo soboto. In res, 2. marca lanskega leta sva šla tja in ga slikal.

Posnetek sem mu nameraval izročiti osebno takrat, ko bi se sešla, da mi še enkrat podrobneje pove zgodbo svoje zaobljube, da jo posnamem na trak... Nisva se mogla več dobiti, bolezen je to preprečila. Fotografijo mu je zato izročil naš župnik Jože Škerbec na enem njegovih zadnjih obiskov. Ne vem, s kakšnimi občutki jo je sprejel in gledal. Ali je slutil, da bo le nekaj dni potem sam moral na križev pot lastne Kalvarije?

Hvala Bogu, Kalvarija za kristjane ni konec, je začetek. Za Matevža Potočnika se je pravo življenje brez konca šele začelo.

Stane Snoj

V zavetišču škofa Rožmana, 2. marca 1991.

IZ NAŠE KRONIKE

SKLEPNE PRIREDITVE SLOVENSKIH ŠOL so bile v nedeljo 1. decembra ali v nedeljo 8. decembra. Po vseh krajevnih domovih so bile povezane z miklavževanjem.

O RAZPADU IN RAZPLODU MARKSIZMA je predaval univ. prof. dr. Milan Komar 6. decembra v Slovenski hiši pod okrijem SKAS-a.

II. VESELICA MEDNARODNIH PLESOV s sodelovanjem argentinske, grške, danske, nemške, španske in slovenske folklorne skupine je bila na Pristavi v Castelarju v soboto 7. decembra.

SREBRNO MAŠO JE DAROVAL župnik Mirko Grbec v nedeljo, 8. decembra, v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi. Pridigal je župnik Janez Malenšek.

DELEGATI IZ ARGENTINE NA SVETOVNEM SLOVENSKEM KONGRESU so poročali o poteku kongresa v soboto, 14. decembra, v Slovenski hiši.

ENODNEVNE DUHOVNE VAJE za žene so bile v nedeljo 15. decembra od 8. do 18. ure v Slovenski hiši, v nedeljo 22. decembra pa za moške; oboje je vodil dr. Lojze Kukovica; udeležilo se je jih je 96 žena in 50 moških.

„BOŽIČNICO 1991“ sta organizirala Zveza slovenskih mater in žena in Vincencijeva konferenca v Slovenski hiši v soboto 21. decembra. Po maši v cerkvi Marije Pomagaj so izvajali šopek misli in pesmi ob božični skrivnosti recitatorica Marica Mayer Debevec, sopranistka Ani Rode, basist Luka Debevec in na orglah Mirjam Klemenc; drugi del božičnice pa je bil v dvorani.

„TRG REPUBLIKA SLOVENIJA“ je 30. novembra blagoslovil škof Pirih v Mendozii. Do poimenovanja je prišlo po sporazumu slovenske skupnosti z občinskimi oblastmi. Opremo trga z značilnim slovenskim obeležjem so

Dalje na 64. strani

RAST XX V SLOVENIJI

September 1991. Župnišče Šmartno pod Šmarno goro. Predsednik Peterle in direktor M.I.V.A. za Slovenijo, župnik Stane Kerin.

Rast XX z ministrom Vencijem v šoli za gospodinjstvo in turizem. Nove Fužine, Ljubljana. Foto MARJAN LOBODA

Rast XX na obisku pri Alojziju Luskarju, nekdanjem taboriščnem profesorju verouka in kongregacijskem voditelju. Kamen, Koroška.

Foto MARJAN LOBODA

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Eni imajo delavski razred v srcu, drugi na vesti.
- Najslabše so tiste prodane duše, ki so kupljene na državne stroške.
- Vsi smo na istem, toda vseeno so nekateri na boljšem.
- V naši partiji imamo tudi golobe. Dokler so na tleh, ti jejo iz roke, ko pa se dvignejo, se ti ponesnažijo na glavo.
- Kdo je bil prvi socialist? — Krištof Kolumb. Odjadral je na pot, pa ni vedel, kam gre; prispel je nekam, pa ni vedel, kje je; in vse to na tuje stroške.
- Na stara leta bi tudi hudič rad postal svetnik.
- Marx se je ukvarjal s kapitalom, mi pa z izgubami.
- Ideologi umirajo, kot se spodobi, njihove ideje pa šele z ljudstvi, ki so jim nasedla.
- Do medrepubliških razhodov ni prišlo, ker se poznamo premalo, ampak zato, ker so poznamo preveč.
- Lahko je živeti od danes do jutri, če si se že včeraj nagradil.
- Če je verjeti temu, kar vidim na TV in berem po časopisih, potem se mi zdi, da je preveč odprtih vprašanj in premalo zaprtih tovarišev.

IZ NAŠE KRONIKE

darovali naši rojaki v Mendozi, o Slovincih pa je spregovoril predsednik DS inž. Jože Šmon.

BOŽIČNI PRAZNIKI so spet privabili izredno število rojakov k slovenskim verskim opravilom. Polnočnica v cerkvi Marije Pomagaj je spet napolnila cerkev in dvorišče. Maševal je delegat dr. Alojzij Starc, pel pa Mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja

Selana. Tudi na božični praznik so bile maše množično obiskane. Mladina je priredila mladinska božična srečanja.

SILVESTROVANJE za rojake sta priredila Naš dom v San Justu in Pristava v Castelarju.

40. MISIJONSKA VELETOMBO-LA je bila v nedeljo, 5. januarja v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi. Ob 17.30 je v cerkvi Marije Kraljice maševal za vse slovenske misijonarje misijonar Jože Adamič CM, igranje tombole pa se je začelo ob 18.30. Glavni dobitnik je bil barvni televizor.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (dr. Alojzij Starc); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina — Registro de la Propiedad Intelectual Nº 90.877 — Stavljene: MALIVILKO — Tiska: VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentina za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod v odgovarjajoči valuti. Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Malo za šalo

„Si res kupil avto?“

„Ja, res. Rad bi videl malo sveta.“

„Katerega pa? Tega ali onega?“

„Ali ste imeli kaj težav s svojo angleščino, ko ste bili v New Yorku?“

„Jaz ne, Amerikanci pa.“

„Očka, koliko stane, ko se poročiš?“

„Kaj vem, sinko, jaz še vedno plačujem.“

„Moja družina je kot država,“ pravi gospod Miha. „Moja žena ne zna gospodariti, moji otroci hočejo pomoč za nerazvite, moja tašča hoče imeti nad vsem nadzor, jaz pa moram vse financirati.“

Psihiater pripoveduje svojemu kolegu: „Imam novega kolega, ki je prepričan, da je taksi.“

„No, in kaj počneš z njim?“

„Vsak dan me pelje domov.“

„Slišim, da si svoji ženi naredil vznoseno predavanje o varčevanju.“

„Prav si slišal.“

„In kakšen je bil uspeh?“

„Prenehal sem kaditi.“

„Tvoja žena ima prav angelsko potrpljenje z otroki.“

„Res je. Sicer pa ima za sabo dolgo šolo potrpežljivosti: več let je bila namreč prodajalka v trgovini z ženskimi čevlji.“

„Zakaj morajo biti dekleta bolj lepa kot pametna?“

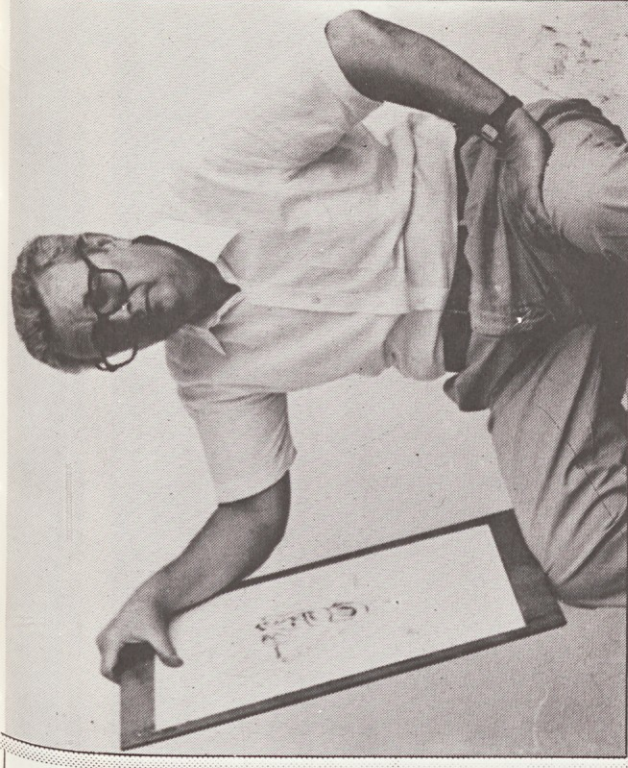
„Zato, ker fantje bolj vidijo kot mislijo.“

Dekle fantu: „Ko sem mami pokazala tvoj zaročni prstan, mi je rekla, naj te kar vzamem, ker se takoj vidi, da nisi zapravljevec.“

Slikar

TONE KRŽIŠNIK

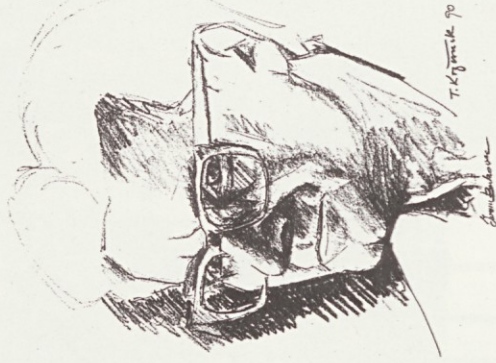
Ramoški rojak TONE KRŽIŠNIK je absolvent Umetniške šole SKA. Portretiranja se je posebej učil pri kiparju Francetu Ahčinu od l. 1984 do kiparjeve smrti l. 1989. Kržišnika poznamo predvsem po akvarelih, katere je doslej razstavljal po naših Domovih: V Slovenski hiši, Slomškovem domu, Lanusu, San Martin in v Mendozi.

AVGUST CLEMENTE,
devetdesetletnik, glej „Duhovno
življenje“, oktober-november 1991.
Umetnikov tast.

Kipar FRANCE AHČIN,
eden Kržišnikovih učiteljev
risanja. Portretiran tri dni
pred smrtjo.

Slikar IVAN BUKOVEC,
Kržišnikov sošolec na
Umetniški šoli
in njegov prijatelj.

TONE RODE,
sedanji urednik
„Mladinske vezi“ in avtor
pesniške zbirke „Ženice“.

Nedelja Kristusa Kralja, 24. novembra 1991 v cerkvi Marije Pomagalj v Slovenski hiši. Birmanci z birmovalcem škofom Metodom Pirihom in prelatom dr. A. Starcem.
Foto OSCAR-PAVLOVČ

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovéna (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición y armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina